

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti krizės ir pereinamojo laikotarpio sąlygomis reaguojant į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, sistema

(2023/C 101/03)

1. RUSIJOS AGRESIJA PRIEŠ UKRAINĄ, JOS PASEKMĖS ES EKONOMIKAI IR LAIKINŲJŲ VALSTYBĖS PAGALBOS PRIEMONIŲ POREIKIS

- (1) Neteisėtai pripažinusi vyriausybės nekontroliuojamas Ukrainos Donecko ir Luhansko regionų teritorijas nepriklausomais subjektais, Rusija 2022 m. vasario 24 d. pradėjo neišprovokuotą ir nepagrįstą karinę agresiją prieš Ukrainą. Europos Sąjunga (ES) ir tarptautiniai partneriai nedelsdami reagavo į šiurkštų Ukrainos teritorinio vientisumo, suvereniteto ir nepriklausomybės pažeidimą ir įvedė ribojamąsias priemones (sankcijas). Sankcijos taip pat įvestos Baltarusijai dėl jos vaidmens sudarant palankesnes sąlygas Rusijos karinei agresijai. Per tolesnes savaites ir mėnesius buvo priimta papildomų priemonių, o kitos gali būti priimtoms priklausomai nuo situacijos pokyčių. Rusija priėmė sprendimus pati imtis tam tikrų ekonominių atsakomųjų ribojamųjų priemonių ir sąmoningai naudoti dujų srautus kaip ginklą prieš Europos Sąjungą.
- (2) Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą ir jos tiesioginis bei netiesioginis poveikis, be kita ko, įvestos sankcijos ir atsakomosios priemonės, kurių ėmėsi, pavyzdžiui, Rusija, turi ekonominių padarinių visai vidaus rinkai. ES įmonės gali nukentėti įvairiais būdais, tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai. Gali mažėti paklausa, nutrūkti esamos sutartys ir projektai (ir dėl to sumažėti apyvarta), sutrikti tiekimo grandinės, visų pirma žaliavų ir žaliavinių produktų, tapti nepasiekiami arba ekonomiškai neįperkami kiti gamybos ištekliai.
- (3) Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą tikimybė energijos rinką jau veikė kelios savaitės iki fizinės agresijos. Akivaizdu, kad dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą sutriko tam tikrų produktų importo iš Ukrainos į ES (ypač grūdų ir augalinių aliejų) ir ES eksporto į Ukrainą tiekimo grandinės. Energijos rinkai didelį poveikį padarė elektros energijos ir dujų kainų padidėjimas ES. Didelės energijos kainos daro poveikį keliems ekonomikos sektoriams, įskaitant kai kuriuos iš tų, kurie labiausiai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos, pavyzdžiui, transporto ir turizmo sektorius. Dėl Rusijos vykdomos karinės agresijos ir taikomų atsakomųjų priemonių ėmė trūkti kai kurių ypatingos svarbos produktų. Šiose konkrečiose srityse, nepaisant vykdomo pakaitinio tiekimo, ribotas tiekimas ėmė kelti riziką, kad smarkiai mažės pramonės produkcijos apimtys. Poveikis juntamas ir finansų rinkose, visų pirma nerimaujama dėl likvidumo ir kintamumo prekybos biržos prekėmis rinkoje. Dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą taip pat vyksta didžiulė priverstinė Ukrainos piliečių migracija tiek šalies viduje, tiek į kaimynines šalis: pabėgėlių srautas į ES yra beprecedentis, o tai turi didelių humanitarinių ir ekonominių pasekmių.
- (4) Geopolitinė krizė, kurią sukėlė Rusijos agresija prieš Ukrainą, taip pat itin smarkiai smogė ES žemės ūkio, maisto perdirbimo, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriams. Aukštos energijos kainos lemia aukštas trąšų kainas. Be to, trąšų tiekimui į ES poveikį daro taikomi trąšų importo iš Rusijos ir Baltarusijos į ES apribojimai. Nuo krizės labai nukentėjo grūdų (ypač kukurūzų ir kviečių), aliejingųjų sėklų (saulėgrąžų, rapsų) ar krakmolo darinių tiekimas iš

Ukrainos ir Rusijos į ES, todėl laikinai smarkiai išaugo gyvulių pašarų kainos. Sudėtinis šio išlaidų energijai, trašoms, grūdams ir aliejams padidėjimo poveikis labiausiai juntamas ES gyvulininkystės sektoriuje ⁽¹⁾. Ukraina taip pat yra svarbi augalinių aliejų (ypač saulėgrąžų) gamintoja ir eksportuotoja, todėl nuo šių produktų kainų augimo kenčia ir yra priversti ieškoti pakaitalų maisto perdirbimo sektoriaus veiklos vykdytojai.

- (5) Nerimą taip pat kelia ir tai, kad dėl karo padėties ar jo tiesioginio bei netiesioginio poveikio sutriko ES produktų tiekimas į Ukrainą, taip pat į Rusiją ir Baltarusiją. Labiausiai būtų paveikti vynų ir spiritinių gėrimų, perdirbtų maisto produktų (įskaitant perdirbtus vaisius ir daržoves), šokolado, konditerijos gaminių, kūdikių pradinio maitinimo mišinių ir gyvūnų augintinių ėdalo sektoriai (Rusijos atveju), vaisių ir daržovių sektorius (Baltarusijos atveju) ir daugumos žemės ūkio produktų sektorius (Ukrainos atveju).
- (6) Situaciją apsunkina ne tik smarkus gamybos sąnaudų augimas, iš dalies dėl azoto trašų sąnaudų padidėjimo, kurį sukėlė didžiulis gamtinių dujų kainų šuolis, bet ir tiesioginis energijos naudojimas žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros produktų gamybos procesuose.
- (7) Geopolitinė krizė, kurią sukėlė Rusijos agresija prieš Ukrainą ir energijos tiekimo pavertimas ginklu, taip pat privertė ES ku skubiau mažinti savo priklausomybę nuo iškastinio spartinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendinių diegimą, pramonės dekarbonizaciją ir pajėgumų didinimą sektoriuose, kurie yra strategiškai svarbūs pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, kartu atsižvelgiant į pasaulinius iššūkius, keliančius pavojų, kad investicijos į šiuos sektorius bus perorientuotos į EEE nepriklausančias trečiąsias valstybes.
- (8) Šiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė priimti šį komunikatą ir nustatyti valstybės pagalbos priemonių, kurių valstybės narės gali imtis, kad atitaisytų ekonominę Rusijos agresijos prieš Ukrainą bei jos tiesioginių bei netiesioginių padarinių, be kita ko, pavyzdžiui, Rusijos pradėtų taikyti atsakomųjų priemonių ⁽²⁾, poveikį, suderinamumo su vidaus rinka vertinimo kriterijus. Siekiant sušvelninti tiesioginius neigiamus socialinius ir ekonominius padarinius Europos Sąjungoje, išsaugoti ekonominę veiklą bei darbo vietas ir palengvinti struktūrinius koregavimus, kurių reikia reaguojant į naują ekonominę situaciją, susiklosčiusią dėl Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, labai svarbus koordinuotas valstybių narių ir ES institucijų ekonominis atsakas.

1.1. Reaguojant į Rusijos agresiją prieš Ukrainą Europos Sąjungos ir tarptautinių partnerių įvestos sankcijos

- (9) Rusijai pradėjus neišprovokuotą ir nepagrįstą agresiją prieš Ukrainą, Europos Sąjungos Taryba susitarė dėl kelių ribojamųjų priemonių rinkinių.

⁽¹⁾ Ukraina yra ketvirta pagal dydį ES išorės maisto tiekėja ir labai svarbi grūdų (jos tiekiami produktai sudaro 52 proc. kukurūzų, 19 proc. paprastųjų kviečių ES importo), augalinių aliejų (23 proc.) ir aliejingųjų sėklų (22 proc., ypač rapsų – 72 proc.) tiekėja. Maisto kainos pasaulyje jau dabar aukštos ir dėl šios situacijos gali dar didėti.

⁽²⁾ Pavyzdžiui, 2022 m. kovo 6 d. Rusijos Federacijos Vyriausybė priėmė Dekretą Nr. 299 „Dėl metodikos, pagal kurią nustatoma patento savininkui mokėtinos kompensacijos suma, kai sprendžiama dėl išradimo naudojimo, naudingojo modelio, sprendimo dėl išradimo naudojimo negavus sutikimo ir jos mokėjimo tvarkos, 2 dalies pakeitimo“. Šiuo pakeitimu numatoma „nekompensuoti už patentų savininkų iš užsienio valstybių, kurios vykdo „nedraugiškus veiksmus“, išradimo, naudingojo modelio ar pramoninio dizaino naudojimą“. Remiantis atitinkama PINO pasaulinės prekių ženklų duomenų bazės, PINO pasaulinės dizaino duomenų bazės ir „PatentSight“ duomenų bazės informacija, 2022 m. kovo mėn. Rusijoje veikiančioms ES įmonėms priklausė apie 150 000 prekių ženklų, 2000 pramoninio dizaino vienetų ir 44 000 patentų. Rusijoje saugomi ES įmonių prekių ženklai daugiausia susiję su šiais sektoriais: farmacijos, kosmetikos, automobilių, chemijos ir vartojimo prekių, mados ir prabangos prekių. Dėl 2022 m. kovo 6 d. Rusijos Vyriausybės dekreto Nr. 299 dėl patento savininkui mokėtinos kompensacijos metodikos pakeitimo formuluotės miglotumo ir ES įmonių bei jų nematerialiojo turto ekonominės pozicijos Rusijoje tokia atsakomoji priemonė gali turėti potencialiai platų ir žalingą poveikį ES įmonėms.

- (10) 2022 m. vasario 23 d. Taryba susitarė dėl dokumentų rinkinio, apimančio: i) tikslines sankcijas 351 Rusijos Valstybės Dūmos nariui ir dar 27 asmenims, ii) ekonominių santykių su vyriausybės nekontroliuojamomis Ukrainos Donecko ir Luhansko regionų teritorijomis apribojimus ir iii) Rusijos galimybių naudotis ES kapitalo ir finansų rinkomis ir paslaugomis apribojimus ⁽³⁾.
- (11) 2022 m. vasario 25 d. Taryba susitarė dėl tolesnių sankcijų Rusijai, kurios apima: i) finansų sektorių, ii) energetikos, kosmoso ir transporto (aviacijos) sektorių, iii) dvejojo naudojimo prekes, iv) eksporto kontrolę ir eksporto finansavimą, v) vizų politiką ir vi) papildomas sankcijas Rusijos ir kitų šalių (įskaitant Baltarusiją) asmenims ⁽⁴⁾.
- (12) 2022 m. vasario 28 d. Taryba nusprendė Rusijos orlaiviams uždaryti Europos oro erdvę ir priėmė prevencinių priemonių, kuriomis užtikrinama, kad Rusijos centrinis bankas negalėtų panaudoti savo tarptautinių rezervų taip, kad sumažėtų taikomų priemonių poveikis ⁽⁵⁾. Taryba taip pat priėmė papildomas sankcijas Rusijos asmenims ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/259, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 1); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/260 ir 2022/261, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 3; OL L 42 I, 2022 2 23, p. 15); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/262, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 74); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/263 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 77); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/264, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 95); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/265 ir 2022/267, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 98; OL L 42 I, 2022 2 23, p. 114); 2022 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/266 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 42 I, 2022 2 23, p. 109).

⁽⁴⁾ 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/327, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 48, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/328, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 49, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/329, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 50, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/330, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 51, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/331, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 52, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/332, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 53, 2022 2 25, p. 1); 2022 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/333 dėl Europos bendrijos ir Rusijos Federacijos susitarimo dėl vizų Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos piliečiams išdavimo tvarkos supaprastinimo taikymo dalinio sustabdymo (OL L 54, 2022 2 25, p. 1).

⁽⁵⁾ 2022 m. vasario 28 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/334, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 57, 2022 2 28, p. 1), ir 2022 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/335, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 57, 2022 2 28, p. 4).

⁽⁶⁾ 2022 m. vasario 28 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/336, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 58, 2022 2 28, p. 1), ir 2022 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/337, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 59, 2022 2 28, p. 1).

- (13) 2022 m. kovo 1 d. Taryba priėmė papildomas priemones: i) pašalino atrinktus Rusijos bankus iš SWIFT pranešimų siuntimo sistemos ⁽⁷⁾, ii) priėmė kovos su Rusijos valstybinių kanalų „Russia Today“ ir „Sputnik“ skleidžiama dezinformacija priemones ⁽⁸⁾.
- (14) Už tai, kad Baltarusija sudarė palankesnes sąlygas karinei agresijai, 2022 m. kovo 2 d. Taryba nusprendė jai įvesti papildomas sankcijas, susijusias su prekyba prekėmis, naudojamomis tabako gaminiams gaminti, mineraliniais produktais, kalio chlorido (kalio karbonato) produktais, medienos gaminiams, cemento produktais, geležies ir plieno gaminiams ir kaučiuko gaminiams. Ji taip pat uždraudė eksportuoti į Baltarusiją arba naudoti Baltarusijoje dvejopo naudojimo prekes ir technologijas, eksportuoti prekes ir technologijas, kurios galėtų prisidėti prie Baltarusijos karinio, technologinio, gynybos ir saugumo vystymo, ir eksportuoti į Baltarusiją mašinas, taip pat apribojo susijusių paslaugų teikimą ⁽⁹⁾. Be to, Taryba priėmė atskiras priemones 22 Baltarusijos asmenims ⁽¹⁰⁾.
- (15) 2022 m. kovo 9 d. Taryba priėmė papildomas Baltarusijos finansų sektoriui skirtas priemones, įskaitant draudimą naudotis SWIFT trims Baltarusijos bankams, draudimą sudaryti sandorius su Baltarusijos centriniu banku, finansinių srautų iš Baltarusijos į ES ribojimus ir draudimą tiekti Baltarusijai eurų banknotus ⁽¹¹⁾. Taryba taip pat įvedė papildomas ribojamąsias priemones, susijusias su jūrų navigacijos prekių ir radijo ryšio technologijų eksportu į Rusiją. Be to, Taryba nustatė ribojamąsias priemones dar 160 asmenų ⁽¹²⁾. 2022 m. kovo 15 d. ⁽¹³⁾ Taryba susitarė dėl tolesnių Rusijai skirtų sektorinių ir individualių priemonių. Konkrečiai, Taryba nusprendė: i) uždrausti visus sandorius su tam tikromis valstybės valdomomis įmonėmis, ii) uždrausti teikti visiems Rusijos asmenims ar subjektams bet kokias kredito reitingų paslaugas ir prieigą prie bet kokių abonementinių paslaugų, susijusių su kredito reitingų veikla, iii) išplėsti asmenų, susijusių su Rusijos gynybos ir pramonine baze, sąrašą, nustatant tokiems asmenims griežtesnius dvejopo naudojimo prekių ir technologijų, kurios galėtų padėti Rusijai stiprinti jos gynybos ir saugumo sektorių technologiniu požiūriu, eksporto apribojimus, iv) uždrausti naujas investicijas į

⁽⁷⁾ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/345, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 1 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/346, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 5).

⁽⁸⁾ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/350, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 65, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 1 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/351, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 65, 2022 3 2, p. 5).

⁽⁹⁾ 2022 m. kovo 2 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/355, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje (OL L 67, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 2 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/356, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje (OL L 67, 2022 3 2, p. 103).

⁽¹⁰⁾ 2022 m. kovo 1 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/345, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 63, 2022 3 2, p. 1), ir 2022 m. kovo 2 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/354, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 63, 2022 3 2, p. 5).

⁽¹¹⁾ 2022 m. kovo 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/398, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (ES) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos įsitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą (OL L 82, 2022 3 9, p. 1).

⁽¹²⁾ 2022 m. kovo 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/394, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 81, 2022 3 9, p. 1).

⁽¹³⁾ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 1); 2022 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/428, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87I, 2022 3 15, p. 13).

Rusijos energetikos sektorių, nustatyti visapusišką energetikos pramonei skirtos įrangos, technologijų ir paslaugų eksporto apribojimą ir v) nustatyti papildomus prekybos geležimi, plienu ir prabangos prekėmis apribojimus⁽¹⁴⁾. Be to, Taryba nusprendė skirti sankcijas pagrindiniams Rusijos oligarchams, lobistams ir propagandistams, taip pat pagrindinėms aviacijos, karinio ir dvejojo naudojimo prekių, laivų statybos ir mašinų gamybos sektorių įmonėms⁽¹⁵⁾.

- (16) Atsižvelgdama į tebevykstantį Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, Baltarusijos paramą jam ir Rusijos ginkluotųjų pajėgų įvykdytus žiaurumus (apie kuriuos buvo pranešta), 2022 m. birželio 3 d. Taryba priėmė šeštąjį sankcijų paketą⁽¹⁶⁾. Paketą sudaro: 1) žalios naftos ir rafinuotų naftos produktų importo iš Rusijos draudimas su nedidelėmis išimtimis; 2) draudimas dar trims Rusijos bankams ir vienam Baltarusijos bankui naudotis SWIFT ir 3) dar trijų Rusijos valstybinių žiniasklaidos priemonių transliavimo veiklos Sąjungoje sustabdymas. Sąjunga taip pat priėmė sankcijas dar 65 asmenims ir 18 subjektų. Tarp jų – asmenys, atsakingi už Bučoje ir Mariupolyje įvykdytus žiaurumus.

⁽¹⁴⁾ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/428, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 13), ir 2022 m. kovo 15 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/430, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 56).

⁽¹⁵⁾ 2022 m. kovo 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/427, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 1), ir 2022 m. kovo 15 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/429, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 87 I, 2022 3 15, p. 44).

⁽¹⁶⁾ 2022 m. birželio 3 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/876, kuriuo įgyvendinama Reglamento (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą 8a straipsnio 1 dalis (OL L 153, 2022 6 3, p. 1); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/877, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos išitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą (OL L 153, 2022 6 3, p. 11); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/878, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 153, 2022 6 3, p. 15); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/879, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 153, 2022 6 3, p. 53); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/880, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 153, 2022 6 3, p. 75); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (BUSP) 2022/881, kuriuo įgyvendinamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą (OL L 153, 2022 6 3, p. 77); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/882, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2012/642/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą (OL L 153, 2022 6 3, p. 88); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/883, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 153, 2022 6 3, p. 92); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/884, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 153, 2022 6 3, p. 128); 2022 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/885, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 153, 2022 6 3, p. 139).

- (17) 2022 m. liepos 21 d. Taryba priėmė septintąjį – „išlaikymo ir suderinimo“ – dokumentų rinkinį ⁽¹⁷⁾, kuriame numatomos šios papildomos priemonės: 1) aukso importo draudimas; 2) sugriežtinti informacijos apie asmenis, kuriems taikomos sankcijos, teikimo reikalavimai; 3) tiksliniai eksporto draudimai; 4) draudimas įplaukti į uostą; 5) finansinės sankcijos; 6) apsirūpinimo maistu ir energetinis saugumas; 7) išimties medicininiais ir farmaciniais tikslais. Be to, Sąjunga į asmenų ir subjektų, kurių turtas išaldomas, sąrašą įtraukė 54 asmenis ir 10 įmonių.
- (18) 2022 m. spalio 6 d. Taryba priėmė aštuntąjį sankcijų paketą, kuriame numatomos šios papildomos priemonės ⁽¹⁸⁾: 1) sankcionuojamų asmenų ir subjektų sąrašo papildymas; 2) apribojimų taikymas Chersono ir Zaporizijos sritims; 3) nauji importo ir eksporto apribojimai; 4) Didžiojo septyneto (G7) valstybių siūlomo viršutinės naftos kainos ribos mechanizmo įgyvendinimas; 5) apribojimai valstybės valdomoms įmonėms; 6) apribojimai finansinėms, IT konsultavimo ir kitoms verslo paslaugoms ir 7) atgrasymas nuo sankcijų apėjimo.
- (19) 2022 m. gruodžio 16 d. reaguodama į Rusijos invaziją į Ukrainą Taryba priėmė devintąjį sankcijų paketą ⁽¹⁹⁾, į kurį įtraukti draudimai eksportuoti bepiločių orlaivių variklius, dvejojo naudojimo prekes ir technologijas, investuoti į kasybos sektorių, vykdyti sandorius su Rusijos regioninės plėtros banku („Russian Regional Development Bank“) ir teikti reklamos, rinkotyros ir viešosios nuomonės apklausų paslaugas; be to, Taryba nusprendė priimti išsamų atskirų priemonių paketą. 2023 m. vasario 25 d. Taryba priėmė dešimtąjį sankcijų paketą ir nustatė papildomus

⁽¹⁷⁾ 2022 m. liepos 21 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1269, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 193, 2022 7 21, p. 1), 2022 m. liepos 21 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/1270, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 193, 2022 7 21, p. 133), 2022 m. liepos 21 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1271, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 193, 2022 7 21, p. 196), 2022 m. liepos 21 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1272, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 193, 2022 7 21, p. 219).

⁽¹⁸⁾ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1903, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/263 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 259 I, 2022 10 6, p. 1), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1904, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 259 I, 2022 10 6, p. 3), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1905, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 259 I, 2022 10 6, p. 76), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/1906, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 259 I, 2022 10 6, p. 79), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1907, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 259 I, 2022 10 6, p. 98), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1908, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (BUSP) 2022/266 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų reaguojant į vyriausybės nekontroliuojamų Ukrainos Donecko ir Luhansko sričių teritorijų pripažinimą ir nurodymą į tas teritorijas įvesti Rusijos ginkluotąsias pajėgas (OL L 259 I, 2022 10 6, p. 118), 2022 m. spalio 6 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1909, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 259 I, 2022 10 6, p. 122).

⁽¹⁹⁾ 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2474, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 322 I, 2022 12 16, p. 1), 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2475, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 322 I, 2022 12 16, p. 315), 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/2476, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 322 I, 2022 12 16, p. 318), 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/2477, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 322 I, 2022 12 16, p. 466), 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/2478, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 322 I, 2022 12 16, p. 614), 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/2479, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 322 I, 2022 12 16, p. 687).

draudimus eksportuoti ypatingos svarbos technologijas ir pramonines prekes, kaip antai elektronines prekes, specializuotas transporto priemonės, mašinų dalis, sunkvežimių ir reaktivinių variklių atsargines dalis, taip pat statybų sektoriaus prekes, kurios gali būti nukreiptos Rusijos kariuomenei, pavyzdžiui, antenas ar kėlimo kranus. Be to, Taryba nutarė nustatyti ribojamąsias priemones dar 87 asmenims ir 34 subjektams ⁽²⁰⁾.

- (20) Glaudžiai bendradarbiaudami su ES, tarptautiniai partneriai, konkrečiai Jungtinės Valstijos, Jungtinė Karalystė, Kanada, Norvegija, Japonija, Pietų Korėja, Šveicarija ir Australija, taip pat įvedė sankcijų.

1.2. Nuo didelių dujų ir elektros energijos kainų arba energijos tiekimo sutrikimų nukentėjusios įmonės ir namų ūkiai

- (21) Dėl dabartinės krizės dujų ir elektros energijos kainos pasiekė precedento neturinčias aukštumas ir gerokai viršijo iki agresijos jau buvusį aukštą lygį. Dujų srautus sąmoningai naudodama kaip ginklą Rusija sukėlė didelį nestabilumą ir netikrumą ES ir pasaulio energijos rinkose. ES ir jos valstybės narės ėmėsi įvairių priemonių aukštų kainų problemai spręsti ir energijos tiekimui užtikrinti. Šiomis aplinkybėmis Komisija atkreipia dėmesį į priemonių rinkinį, kurį ji pristatė dar 2021 m. spalio mėn ⁽²¹⁾. (toliau – spalio mėn. komunikatas), 2022 m. kovo 8 d. komunikatą „REPowerEU“ (toliau – komunikatas „REPowerEU“) ⁽²²⁾, ⁽²³⁾, 2022 m. gegužės 18 d. planą „REPowerEU“ ⁽²⁴⁾, Reglamentą dėl dujų laikymo ⁽²⁵⁾, 2022 m. liepos 20 d. komunikatą „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“ ⁽²⁶⁾, Reglamentą (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių ⁽²⁷⁾ ir Reglamentą (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti ⁽²⁸⁾. 2022 m. spalio 18 d.

⁽²⁰⁾ 2023 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/426, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 59 I, 2023 2 25, p. 1); 2023 m. vasario 25 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/427, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 59 I, 2023 2 25, p. 6); 2023 m. vasario 25 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2023/429, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas (ES) Nr. 269/2014 dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 59 I, 2023 2 25, p. 278); 2023 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/432, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/145/BUSP dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi (OL L 59 I, 2023 2 25, p. 437); 2023 m. vasario 25 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/434, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 59 I, 2023 2 25, p. 593).

⁽²¹⁾ 2021 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Augančių energijos kainų problemos sprendimas: veiksmų ir paramos priemonių rinkinys“, COM(2021) 660 *final*.

⁽²²⁾ 2022 m. kovo 8 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „„REPowerEU“: bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti“, COM(2022) 108 *final*.

⁽²³⁾ Komisija, taikydama techninės paramos priemonę, nustatytą 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/240 (OL L 57, 2021 2 18, p. 1), paprašyta padeda valstybėms narėms rengti ir įgyvendinti reformas, kuriomis siekiama užtikrinti įperkamesnę energiją ir saugesnę bei tvaresnę energetiką.

⁽²⁴⁾ 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Planas „REPowerEU““, COM/2022/230 *final*.

⁽²⁵⁾ 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

⁽²⁶⁾ 2022 m. liepos 20 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“, COM(2022) 360 *final*.

⁽²⁷⁾ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

⁽²⁸⁾ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 2611, 2022 10 7, p. 1).

Komisija priėmė Komunikatą dėl ekstremaliosios energetikos situacijos ⁽²⁹⁾, skirtą bendram pasirengimui, pirkimui ir ES apsaugai. Kartu su šiuo komunikatu Komisija pasiūlė naują skubų reglamentą ⁽³⁰⁾, kuriuo siekiama spręsti didelių dujų kainų ES problemą ir šią žiemą užtikrinti jų tiekimo saugumą. Tai bus daroma bendrai perkant dujas, taikant kainų ribojimo mechanizmus dujų biržoje TTF, naujas skaidraus infrastruktūros naudojimo ir valstybių narių solidarumo priemones ir nuolat dedant pastangas mažinti dujų poreikį.

- (22) Labai didelės energijos kainos kenkia ekonomikai ir mažina ES piliečių, ypač pažeidžiamiausių, perkamąją galią. Europos Centrinis Bankas apskaičiavo, kad 2022 m. paskutinį ketvirtį realusis BVP susitrauks 0,1 proc., o 2023 m. pirmąjį ketvirtį išliks stabilus daugiausia dėl energijos tiekimo sutrikimų, didesnės infliacijos ir susijusio pasitikėjimo sumažėjimo poveikio ⁽³¹⁾. Toliau išliekančios aukštos energijos kainos, tikėtina, didins skurdą ir paveiks įmonių konkurencingumą. Visų pirma energijai imli pramonė patiria didesnes gamybos sąnaudas. Dėl šio sąnaudų augimo tam tikrais atvejais įmonėms gali kilti abejonių, ar tęsti veiklą (kuri kitu atveju būtų pelninga) ES, todėl tikėtinas tolesnis poveikis užimtumui.
- (23) 2021 m. spalio mėn. Komisijos pristatytas priemonių rinkinys pasirodė esąs naudingas ir jį plačiai taikė daugelis valstybių narių, kurios nacionaliniu lygmeniu priėmė daug priemonių. Priemonių rinkinys buvo išplėstas 2022 m. pavasarį priėmus Komunikatą dėl intervencijos į energijos rinką trumpuoju laikotarpiu ir elektros energijos rinkos modelio tobulinimą ilguoju laikotarpiu ⁽³²⁾.
- (24) Komunikate „REPowerEU“ išdėstytos priemonės, kuriomis siekiama reaguoti į kylančias energijos kainas ir papildyti dujų atsargas žiemai, o plane „REPowerEU“ ⁽³³⁾ nustatyti veiksmai, kuriais siekiama paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtojimą, energijos taupymą ir energijos vartojimo efektyvumą bei įvairinti energijos tiekimą. Paspartinta žaliųjų pertvarka padės sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro ir apsaugoti nuo kainų šuolių. Siekiant užtikrinti tiekimą ateinančiai žiemai, Reglamente dėl dujų laikymo ⁽³⁴⁾ nustatyti nauji minimalūs dujų laikymo įpareigojimai, pagal kuriuos reikalaujama, kad 2022 m. valstybės narės iki lapkričio 1 d. dujų saugyklas pripildytų iki 80 proc., o iki tos pačios datos vėlesniais metais – iki 90 proc.
- (25) Dėl krizės dar labiau padidėjo tiekimo saugumo ir sutrikimo rizika, todėl Sąjunga pradėjo rengtis užsitęsusiame ir galbūt visiškam dujų iš Rusijos tiekimo nutraukimui. Naujajame Europos dujų poreikio mažinimo plane ⁽³⁵⁾ nustatytos koordinuoto poreikio mažinimo priemonės, principai ir kriterijai; jį papildė Reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių ⁽³⁶⁾, kuriuo nustatomas 15 proc. savanoriškas dujų poreikio mažinimo tikslas visose valstybėse narėse, taip pat procesas, kuriuo skatinama siekti privalomo poreikio mažinimo tikslo, jei to prireiktų.

⁽²⁹⁾ 2022 m. spalio 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ekstremalioji energetikos situacija: bendras pasirengimas, pirkimas ir ES apsauga“, COM(2022) 553 *final*.

⁽³⁰⁾ 2022 m. spalio 18 d. Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą bei tarpvalstybinius dujų mainus ir nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus, COM(2022) 549 *final*.

⁽³¹⁾ ECB ekspertų makroekonominės prognozės euro zonoje, 2022 m. rugsėjo mėn.

⁽³²⁾ 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Veiksmų kryptis – intervencijos į energijos rinką trumpuoju laikotarpiu ir elektros energijos rinkos modelio tobulinimas ilguoju laikotarpiu“, COM(2022) 236 *final*.

⁽³³⁾ COM(2022) 230 *final*, 2022 m. gegužės 18 d.

⁽³⁴⁾ 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1032, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1938 ir (EB) Nr. 715/2009, kiek tai susiję su dujų laikymu (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

⁽³⁵⁾ Europos Komisija, Komunikacijos generalinis direktoratas, *Europos dujų paklausos mažinimo planas*, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022 m., <https://data.europa.eu/doi/10.2775/705563>.

⁽³⁶⁾ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

- (26) 2022 m. spalio 6 d. Taryba priėmė Reglamentą (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti, siekiant sumažinti Europos piliečių ir įmonių sąskaitas už energiją. Be kita ko, į Reglamentą (ES) 2022/1854 įtrauktos elektros energijos poreikio mažinimo priemonės, kurios padės sumažinti vartotojų elektros energijos sąnaudas ir galutiniams vartotojams persikirstyti perteklines energetikos sektoriaus pajamas.
- (27) 2022 m. gruodžio 19 ir 22 d. Taryba priėmė papildomus reglamentus aukštoms energijos kainoms mažinti, konkrečiai: Tarybos reglamentą (ES) 2022/2576 dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą bei tarpvalstybinius dujų mainus ir nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ⁽³⁷⁾, Tarybos reglamentą (ES) 2022/2577, kuriuo nustatoma atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros spartinimo sistema ⁽³⁸⁾ ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2578, kuriuo, siekiant apsaugoti Sąjungos piliečius ir ekonomiką nuo pernelyg didelių kainų, nustatomas rinkos koregavimo mechanizmas ⁽³⁹⁾.

1.3. Poreikis Europos mastu glaudžiai derinti nacionalines pagalbos priemones

- (28) Tikslingai ir proporcingai taikant ES valstybės pagalbos kontrolę užtikrinama, kad nacionalinės paramos priemonės veiksmingai padėtų nuo dabartinės krizės nukentėjusioms įmonėms bei darbuotojams ir išsaugotų ilgalaikį nacionalinių paramos priemonių fiskalinį tvarumą. ES valstybės pagalbos kontrolė taip pat užtikrina, kad ES vidaus rinka nebūtų susiskaidžiusi ir sąlygos liktų vienodos. Siekiant atlaikyti išorės spaudimą ir išvengti varžybų dėl subsidijų, kai labiau pasiturinčios valstybės narės gali išleisti daugiau už kaimynes ir taip pakenkti sanglaudai Sąjungoje, svarbus vidaus rinkos vientisumas.
- (29) Komisijos manymu, dėl dabartinės krizės, veikiančios visų valstybių narių įmones, esama pagrindo leisti taikytinoms sritims apskaičiuoti viršutines pagalbos ribas, taikomas kiekvienai valstybei narei, jeigu bus užtikrinta, kad tinkamos finansuoti išlaidos gali būti padengtos tik kartą ir kad bus laikomasi konkrečių viršutinių pagalbos ribų, taikytinų pagal dabartinį komunikatą.
- (30) Be to, Komisijos nuomone, būtinos papildomos strateginės investicijos siekiant spręsti priklausomybės nuo iškastinio kuro problemą, t. y. esminį krizę aštrinantį elementą, ir spartinti žaliąją pertvarką siekiant plano „REPowerEU“ tikslų, kartu užtikrinant būsimos ES mažo anglies dioksido pėdsako energijos sistemos atsparumą. Tai ypač svarbu dabartiniame pasauliniame kontekste, kai yra kilęs pavojus, kad tokios investicijos bus išEEE nukreiptos kitur. 2.5 ir 2.6 skirsniuose nustatomos atitinkamos priemonės atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos projektams ir pramonės dekarbonizacijos priemonėms įgyvendinti; tomis priemonėmis daromas svarbus, nors ir netiesioginis poveikis perėjimui prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos reikalingos įrangos ir komponentų gamybai. Šiomis aplinkybėmis šio komunikato 2.8 skirsnyje valstybėms narėms suteikiama papildomų galimybių teikti pagalbą, kuria tiesiogiai remiamos rentabilios investicijos į nurodytas strategines prekes, reikalingas šiai pertvarkai. „InvestEU“ – privačių investicijų į prioritetines ES sritis telkimo programai – tenka svarbiausias vaidmuo pritraukiant paramą toms prioritetinėms sritims, visų pirma energetikai ir Žaliojo kurso pramonės planui ⁽⁴⁰⁾. Todėl tais atvejais, kai programą „InvestEU“ įgyvendinančių partnerių ir finansų tarpininkų diegiamos priemonės atitinka valstybės pagalbos taisyklės, toms priemonėms gali būti taikomos Komisijos pagal šio komunikato 2.5, 2.6 ir 2.8 skirsnius patvirtintos schemos. Remiamos investicijos į gamybos priemones galėtų kelti problemų siekiant bendrųjų vidaus rinkos vientisumo ir sanglaudos tikslų, todėl tokia parama turi būti aiškiai skiriama tik nustatytoms strateginėms sritims, tik ribotą laikotarpį ir nustačius ribotas nominaliąsias pagalbos

⁽³⁷⁾ 2022 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2576 dėl solidarumo didinimo geriau koordinuojant dujų pirkimą, nustatant patikimus lyginamuosius kainų indeksus ir tarpvalstybinius dujų mainus (OL L 335, 2022 12 29, p. 1).

⁽³⁸⁾ 2022 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2577, kuriuo nustatoma atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendinių diegimo spartinimo sistema (OL L 335, 2022 12 29, p. 36).

⁽³⁹⁾ 2022 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/2578, kuriuo, siekiant apsaugoti Sąjungos piliečius ir ekonomiką nuo pernelyg didelių kainų, nustatomas rinkos koregavimo mechanizmas (OL L 335, 2022 12 29, p. 45).

⁽⁴⁰⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“ (COM(2023) 62 final, 2023 2 1).

sumas, kartu užtikrinant pakankamas paskatas siekti sanglaudos tikslų. Šio komunikato 2.8 skirsnyje nustatomos konkrečios sąlygos, kurias atitinkanti parama investicijoms į konkrečias perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos priemones bus išskirtinai laikoma tinkama. Tai atvejais, kai pagal šį skirsnį leidžiama teikti individualią paramą ne pagal schemą, ši parama turi būti skiriama tik remiamoms vietovėms, apibrėžtoms taikytinuose regioninės pagalbos žemėlapiuose, arba turi būti teikiama investicijoms į bent tris EEE valstybes nares, o didelė investicijų dalis turėtų būti vykdoma bent dviejose remiamose vietovėse. Šiuo reikalavimu bus paskatinta tolesnė platesnės ekosistemos plėtotė atitinkamoje vertės grandinėje Europoje, taip didinant tiekimo grandinės atsparumą.

1.4. Tinkamos valstybės pagalbos priemonės

- (31) Valstybėms narėms dedant visas pastangas, kad būtų išspręstos Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą keliamos problemos, šiame komunikate išdėstoma, kaip valstybės narės gali pagal ES valstybės pagalbos taisykles užtikrinti įmonių (ypač MVI), kurios per dabartinę krizę susiduria su ekonominiais sunkumais, likvidumą bei galimybes gauti finansavimą ir skatinti mažesnę energijos vartojimą.
- (32) Kaip nurodyta 2021 m. spalio mėn. komunikate, nekomerciniams energijos vartotojams naudingos priemonės nėra valstybės pagalba, jeigu jos nėra netiesiogiai naudingos konkrečiam sektoriui ar įmonei. Valstybės narės, pavyzdžiui, gali asmenims, kuriems kyla didžiausia rizika, skirti specialias socialines išmokas, kurios jiems padėtų trumpuoju laikotarpiu apmokėti sąskaitas už energiją, arba teikti paramą, kuria siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą, kartu užtikrinamos veiksmingą rinkos veikimą.
- (33) Komerciniams energijos vartotojams skirtos priemonės nėra valstybės pagalba, jei tokios priemonės yra bendro pobūdžio. Tokios neatrankiosios priemonės gali būti, pavyzdžiui, bendras mokesčių ar rinkliavų sumažinimas, gamtinių dujų, elektros energijos ar centralizuoto šilumos tiekimo lengvatinis tarifas arba tinklo sąnaudų sumažinimas. Tiek, kiek nacionalinės intervencinės priemonės atitinka pagalbos kriterijus, jos gali būti laikomos suderinamomis su valstybės pagalbos taisyklėmis, jei atitinka tam tikrus reikalavimus. Pagalbos, kurią gali teikti valstybės narės, iš anksto apie tai nepranešusios Komisijai, pavyzdys – Bendrosios išimties reglamento nuostatomis neprieštaraujantis suderintų aplinkosaugos mokesčių, kurie atitinka minimalius apmokestinimo lygius ir Energijos mokesčių direktyvoje ⁽⁴¹⁾ pateiktas taisykles, sumažinimas.
- (34) Kalbant apie šio komunikato 2.1 ir 2.4 skirsnius, pagalba gali būti teikiama tiesiogiai galutiniam pagalbos gavėjui ar per energijos tiekėją. Jei pagalba teikiama per energijos tiekėją, valstybė narė turi įrodyti, kad jis taiko mechanizmą, kuriuo išsaugoma tiekėjų tarpusavio konkurencija ir užtikrinama, kad pagalba būtų perduodama galutiniam pagalbos gavėjui.
- (35) Komisija mano, kad tam tikriems finansiniams poreikiams patenkinti gali prireikti kitų, nei šio komunikato 2.1, 2.2 ir 2.3 skirsniuose numatytų priemonių. Taip gali būti visų pirma tais atvejais, kai dėl dabartinės krizės susidaro ne tik likvidumo poreikiai, bet ir patiriama didelių nuostolių, kurie gali pakenkti pagalbos gavėjo gebėjimui tvarkyti savo skolą ir parodyti mokumo poreikius. Tais atvejais, kai atskiriems pagalbos gavėjams suteikiamos didelės pagalbos sumos ir kai atrodo, kad tiems pagalbos gavėjams, atsižvelgiant į jų ankstesnę pajėgumą uždirbti, gali būti sudėtinga tvarkyti savo skolą, valstybės narės, siekdamos įvertinti, ar naudoti įvairias priemones, pavyzdžiui, mokumo palaikymą, gali būti arba gal bus tinkamesnis būdas jų finansiniams poreikiams patenkinti, gali apsvarstyti galimybę prašyti pagalbos gavėjų pateikti informaciją apie numatomą jų būsimą pajėgumą užsidirbti ir ateityje toliau tvarkyti skolą.

⁽⁴¹⁾ 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

- (36) Tam tikromis aplinkybėmis ⁽⁴²⁾ valstybės narės gali manyti, kad reikia palaikyti nuo dabartinės krizės labai nukentėjusių įmonių mokumą, kai jo palaikyti vien iš privačių šaltinių nepakanka. Jeigu nepalaikant mokumo įmonės nutrauktų arba sumažintų veiklą, o ją nutraukus arba sumažinus kiltų grėsmė energijos arba kitoms rinkoms, kurios yra sisteminės svarbos ekonomikai (arba vidaus rinkos saugumui ir atsparumui), tokį mokumo palaikymą būtų galima laikyti suderinamu pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą.
- (37) Komisija mano, kad toliau nurodyti bendrieji principai yra ypač svarbūs vertinant kiekvieną 36 punkte nurodytą konkretų atvejį:
- pagalba turi būti būtina, tinkama ir proporcinga ⁽⁴³⁾, kad būtų išvengta staigaus tokių įmonių pasitraukimo iš rinkos, ir bet kuriuo atveju neturi viršyti minimumo, būtino įmonės gyvybingumui užtikrinti;
 - įmonei, priklausančiai didesnei verslo grupei arba jos perimtai, pagalba neturi būti teikiama, išskyrus atvejus, kai galima įrodyti, kad įmonės sunkumai kilo ne dėl sąnaudų paskirstymo grupėje savo nuožiūra ir kad sunkumai yra per dideli, kad grupė galėtų juos įveikti pati. Tokiais atvejais paprastai reikės, kad grupė svariai prisidėtų prie mokumo priemonės išlaidų padengimo;
 - valstybės pagalba turi būti teikiama tokiomis sąlygomis, kad valstybė gautų pagrįstą atlygį, pavyzdžiui, atitinkamą pagalbos gavėjo vertės padidėjimo ateityje dalį, atsižvelgiant į valstybės nuosavo kapitalo sumą, palyginti su įmonės nuosavu kapitalu, likusiu po nuostolių atskaitos, įskaitant numatomus nuostolius, jei pagalbos priemonė būtų netaikoma;
 - kai pagalba teikiama subordinuotosios skolos arba kitų mišraus kapitalo priemonių forma, nustatant bendrą atlygį už tokias priemones turi būti tinkamai atsižvelgiama į pasirinktos priemonės savybes, įskaitant jos subordinacijos lygį ir visas mokėjimo sąlygas;
 - reikės tinkamų konkurencijos priemonių, atitinkančių 2014 m. Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse ⁽⁴⁴⁾ nustatytus principus. Atsižvelgiant į kiekvieno galimo atvejo ypatumus ir atitinkamą konkurencinę aplinką, taip pat gali būti reikalaujama kompensacinės priemonės – perduoti turtą. Be to, bus reikalingos elgesio priemonės, įskaitant išpareigojimus, kuriais būtų veiksmingai draudžiama išmokėti premijas ar kitas kintamąsias išmokas, dividendus ir vykdyti išsigijimus;
 - Komisija gali įpareigoti valstybę narę kartu su pranešimu ar vėliau (taip pat po Komisijos sprendimo priėmimo) pateikti pagalbos gavėjo ilgalaikio gyvybingumo vertinimą. Kai Komisija, išnagrinėjusi tokį vertinimą, priima sprendimą, kad tai tinkama, valstybė narė privalo per Komisijos nustatytą laikotarpį pateikti Komisijai tvirtinti restruktūrizavimo planą, kaip nurodyta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse.
- (38) Valstybės narės raginamos apsvastyti galimybę nustatyti nediskriminacinius aplinkos apsaugos ar tiekimo saugumo reikalavimus, sietinus su pagalbos teikimu pagal šio komunikato 2.4 ir 2.8 skirsnius. Jie galėtų būti, pavyzdžiui, šių formų ⁽⁴⁵⁾:
- reikalavimas, kad tam tikrą pagalbos gavėjo suvartojamos energijos dalį sudarytų atsinaujinančiųjų išteklių energija, pvz., naudojant elektros energijos pirkimo sutartis arba tiesiogiai investuojant į energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų šaltinių;

⁽⁴²⁾ Intervencija turi būti taikoma tik tais atvejais, kai ji atitinka bendrą interesą.

⁽⁴³⁾ Iš esmės pagalba yra proporcinga, jei ji nėra didesnė, nei reikia prieš krizę, kurią sukėlė Rusijos agresija prieš Ukrainą, buvusiai pagalbos gavėjo kapitalo struktūrai atkurti. Vertinant pagalbos proporcingumą bus atsižvelgiama į per dabartinę krizę gautą arba planuojamą valstybės pagalbą, ypač į pagalbą, teikiamą pagal šį komunikatą.

⁽⁴⁴⁾ Komisijos komunikatas – Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 249, 2014 7 31, p. 1).

⁽⁴⁵⁾ Valstybės narės raginamos pasinaudoti galimybėmis teikti pagalbą, patvirtintą pagal 2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires, visų pirma susijusių su atsinaujinančiųjų išteklių energija, energijos vartojimo efektyvumu ar kitomis priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonėmis.

- b. reikalavimas investuoti į energijos vartojimo efektyvumą ir taip sumažinti suvartojamos energijos kiekį, palyginti su ekonominės veiklos rezultatais, pvz., sumažinant gamybos procesams, šildymui ar transportavimui suvartojamos energijos kiekį, visų pirma taikant priemones, kuriomis įgyvendinamos energijos vartojimo audito, atlikto pagal Direktyvos 2012/27/ES 8 straipsnio 2 arba 4 dalį ir VI priedą, rekomendacijos;
- c. reikalavimas investuoti, kad būtų sumažintas arba diversifikuotas gamtinių dujų vartojimas, pvz., taikyti elektrifikacijos priemones naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius arba žiedinius sprendimus, pvz., pakartotinai naudojant išmetamąsias dujas;
- d. reikalavimas lanksčiau investuoti, kad būtų lengviau verslo procesus geriau pritaikyti prie kainų signalų elektros energijos rinkose.
- (39) Valstybės narės pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą taip pat gali teikti pagalbą dėl ypatingų įvykių padarytai žalai kompensuoti. Tokia valstybės pagalba, kuria siekiama sumažinti dabartinių ypatingų Rusijos agresijos prieš Ukrainą įvykių tiesiogiai padarytą žalą, gali būti siejama ir su tam tikrų Rusijos agresijos pasekmių, įskaitant įvestas ekonomines sankcijas arba atsakomąsias priemones, nuo kurių nukenčia pagalbos gavėjo vykdoma ekonominė veikla arba konkreti atskiriama jo ekonominės veiklos dalis, poveikio mažinimu.
- (40) Privalomo gamtinių dujų arba elektros vartojimo mažinimo, kurį gali nustatyti valstybės narės, tiesiogiai sukelta žala gali būti vertinama pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą su sąlyga, kad nebus kompensacijos permokos.
- (41) Valstybės narės privalo pranešti apie tokias pagalbos priemones ir Komisija jas įvertins tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą. Tokia pagalba gali būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms.
- (42) Pagal Reglamentą (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių ⁽⁴⁶⁾ valstybės narės gali svarstyti paskatas savanoriškai mažinti gamtinių dujų paklausą. Jeigu valstybės narės numato įvesti tokias paskatas per dabartinę krizę, Komisija tokias priemones vertins tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą. Kiekvieną atvejį reikės vertinti atskirai, tačiau Komisija mano, kad šie elementai bus ypač svarbūs:
- a. skaidriais kriterijais grindžiamo konkurso proceso naudojimas siekiant sutartimi nustatyti savanoriško paklausos mažinimo apimtį;
- b. jokių oficialių tarpvalstybinės prekybos ar srautų apribojimų nebuvimas;
- c. atitinkamų paskatų apribojimas, kad paklausos mažinimas ateityje neapsiribotų sumažinimu, kurį pagalbos gavėjas būtų taikęs nepriklausomai nuo priemonės;
- d. neatidėliotinas bendros galutinės dujų paklausos sumažinimas atitinkamoje valstybėje narėje, kartu vengiant vien gamtinių dujų paklausos pokyčio.
- (43) Valstybės narės taip pat gali apsvarstyti galimybę taikyti priemones, kuriomis skatinama pildyti dujų saugyklas, jeigu rinka nesuteikia paskatų tą atitinkamai daryti. Jeigu valstybės narės numato teikti paskatas pildyti dujų saugyklas per dabartinę krizę, Komisija jas vertins tiesiogiai pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą ⁽⁴⁷⁾. Kiekvieną atvejį reikės vertinti atskirai, tačiau Komisija mano, kad šie elementai yra ypač svarbūs:
- a. skaidriais kriterijais grindžiamo konkurso proceso naudojimas, siekiant kuo labiau sumažinti pagalbą;
- b. jokių tarpvalstybinės prekybos ar srautų apribojimų nebuvimas;

⁽⁴⁶⁾ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

⁽⁴⁷⁾ Žr. 2022 m. liepos 12 d. Komisijos sprendimą SA.103012 (2022/NN) – Skatinimo laikyti gamtines dujas saugykloje „Bergermeer“ kitam šildymo sezonui priemone.

- c. apsaugos priemonių buvimas siekiant išvengti kompensacijos permokos;
- d. pareigų ir sąlygų, susijusių su saugyklų pildymu ir dujų saugojimo skatinimu, nustatytų Reglamento (ES) 2017/1938⁽⁴⁸⁾ 6a–6d straipsniuose, visų pirma su paramos priemonėmis susijusių sąlygų, nustatytų 6b straipsnio 2 ir 3 dalyse, laikymasis.
- (44) Komisija pagal Komisijos komunikatą „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“⁽⁴⁹⁾ ir nacionalinius dujų tiekimo saugumo esant ekstremaliajai situacijai planus kiekvienu atveju atskirai vertins galimą būtiną, proporcingą ir tinkamą pagalbą, kad būtų galima pritaikyti įrenginius, kurie laikinai padės pakeisti dujas kitu didesnę anglies dioksido pėdsaką paliekančiu kuru. Laikantis ES klimato tikslų, bet koks toks alternatyvus anglies dioksido pėdsaką paliekantis kuras turi būti kuo mažiau taršus, o pagalba turėtų priklausyti nuo pastangų didinti energijos vartojimo efektyvumą, taip pat turi būti vengiama saistomojo poveikio pasibaigus krizei. Tokiomis priemonėmis gali būti siekiama arba iš anksto sumažinti dujų vartojimą, arba reaguoti į privalomą gamtinių dujų poreikio mažinimą, jeigu už juos nekompensuojama kitais būdais⁽⁵⁰⁾.
- (45) Atsižvelgdama į sunkumus, kylančius vežant prekes į Ukrainą ir iš jos, Komisija kiekvienu atveju atskirai vertins galimybę teikti pagalbą prekių vežimo į Ukrainą ir iš jos draudimui ir perdraudimui. Be kitų dalykų, valstybėms narėms reikės įrodyti, kad draudimo ar perdraudimo galimybių visiškai nėra arba jo tarifai yra iš esmės didesni nei prieš Rusijos invaziją į Ukrainą.
- (46) Pabėgėlių ir humanitarinės pagalbos priemonių transportui ES valstybės pagalbos taisyklės iš esmės netaikomos, jeigu valstybė veikia pagal viešuosius įgaliojimus (o ne vykdo ekonominę veiklą) ir jeigu transporto paslaugos nėra perkamos brangiau už rinkos kainą.
- (47) Pagalba, kuri pagal šį komunikatą valstybių narių įmonėms suteikiama per kredito įstaigas kaip finansų tarpininkes, turi būti tiesiogiai naudinga toms įmonėms. Tačiau ji gali suteikti netiesioginį pranašumą finansų tarpininkams. Vis dėlto, pagal 2.2 ir 2.3 skirsniuose numatytas apsaugos priemones, tokių netiesioginių pranašumų tikslas nėra išsaugoti ar atkurti kredito įstaigų gyvybingumą, likvidumą ar mokumą. Todėl tokia pagalba nebūtų laikoma nepaprastąja viešąja finansine parama pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/59/ES (Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą, arba BCPD)⁽⁵¹⁾ arba pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 806/2014 (Bendro pertvarkymo mechanizmo, arba BPeM, reglamentą)⁽⁵²⁾ ir nebūtų vertinama pagal bankų sektoriui taikomas valstybės pagalbos taisykles⁽⁵³⁾.
- (48) Pagalba, kurią valstybės narės teikia kredito ar kitoms finansų įstaigoms pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, siekdamos kompensuoti dėl dabartinės krizės patiriamą tiesioginę žalą, arba pagalba, kurią valstybės narės teikia kredito ar kitoms finansų įstaigoms pagal šio komunikato 2.4 skirsnį ir kurios tikslas nėra išsaugoti arba

⁽⁴⁸⁾ Su pakeitimais, padarytais 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/1032 (OL L 173, 2022 6 30, p. 17).

⁽⁴⁹⁾ COM(2022) 360 *final*, 2022 7 20.

⁽⁵⁰⁾ Kalbant apie elektros gamybą, pavyzdžiu būtų 2022 m. rugsėjo 30 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.103662(2022/N) – Vokietija – Laikinas energijos iš lignito tiekimo rezervas dujoms taupyti.

⁽⁵¹⁾ OL L 173, 2014 6 12, p. 190, žr. BCPD 2 straipsnio 1 dalies 28 punktą.

⁽⁵²⁾ OL L 225, 2014 7 30, p. 1, žr. BPeM reglamento 3 straipsnio 1 dalies 29 punktą.

⁽⁵³⁾ Komunikatas „Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo“ (OL C 10, 2009 1 15, p. 2); Komisijos komunikatas dėl sumažėjusios vertės turto tvarkymo Bendrijos bankų sektoriuje (OL C 72, 2009 3 26, p. 1); Komunikatas dėl finansų sektoriaus gyvybingumo atkūrimo ir restruktūrizavimo priemonių vertinimo pagal valstybės pagalbos taisykles dabartinės krizės sąlygomis (OL C 195, 2009 8 19, p. 9); Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2011 m. sausio 1 d. bankų priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (OL C 329, 2010 12 7, p. 7); Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2012 m. sausio 1 d. bankų priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (OL C 356, 2011 12 6, p. 7) ir Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d. bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (toliau – 2013 m. bankų komunikatas) (OL C 216, 2013 7 30, p. 1).

atkurti įstaigos ar subjekto gyvybingumą, likvidumą ar mokumą, nebūtų laikoma nepaprastąja viešąja finansine parama pagal BGPD ar BPeM reglamentą ir taip pat nebūtų vertinama pagal bankų sektoriui taikomas valstybės pagalbos taisykles ⁽⁵⁴⁾.

- (49) Jei dėl dabartinės krizės kredito įstaigoms prireiktų nepaprastosios viešosios finansinės paramos (žr. BGPD 2 straipsnio 1 dalies 28 punktą ir BPeM reglamento 3 straipsnio 1 dalies 29 punktą) likvidumo, rekapitalizavimo arba sumažėjusios vertės turto priemonės forma, reikės įvertinti, ar priemonė atitinka BGPD 32 straipsnio 4 dalies d punkto i, ii arba iii papunktyje ir BPeM reglamento 18 straipsnio 4 dalies d punkto i, ii arba iii papunktyje nustatytas sąlygas. Jeigu pastarosios sąlygos būtų įvykdytos, tokią nepaprastąją viešąją finansinę paramą gaunanti kredito įstaiga nebūtų laikoma žlungančia arba galinčia žlugti.
- (50) Jei tokiomis priemonėmis būtų sprendžiamos Rusijos agresijos prieš Ukrainą ir ja susijusių tiesioginių ir netiesioginių padarinių keliamos problemos, būtų laikoma, kad joms taikomas 2013 m. bankų komunikato ⁽⁵⁵⁾ 45 punktas, kuriame nustatyta reikalavimo, kad akcininkai ir subordinuotieji kreditoriai dalytųsi našta, išimtis.
- (51) Pagalba, teikiama pagal šį komunikatą, nepriklauso nuo pagalbos gavėjo gamybos ar kitokios veiklos perkėlimo iš kitos EEE šalies į pagalbą teikiančios valstybės narės teritoriją. Tokia sąlyga atrodytų žalinga vidaus rinkai. Nedarant poveikio šio komunikato 2.8 skirsnyje nustatytoms konkrečioms apsaugos priemonėms, tai nepriklauso nuo to, kiek darbo vietų faktiškai buvo prarasta pradinėje pagalbos gavėjo įmonėje EEE.
- (52) Pagalba pagal šį komunikatą neteikiama įmonėms, kurioms taikomos ES priimtoms sankcijos, įskaitant (bet tuo neapsiribojant):
- a. asmenis, subjektus ar organizacijas, konkrečiai nurodytus teisės aktuose, kuriais įvedamos tos sankcijos;
 - b. įmones, kurios nuosavybės teise priklauso asmenims, subjektams ar organizacijoms, kuriems skirtos ES priimtoms sankcijos, arba yra jų kontroliuojamos; arba
 - c. įmones, vykdančias veiklą sektoriuose, kuriems skirtos ES priimtoms sankcijos, jei pagalba prieštarautų atitinkamų sankcijų tikslams.
- (53) Valstybės pagalbos priemonės, kurios savaime, dėl su jomis susietų sąlygų arba dėl jų finansavimo metodo nulemia neišvengiamą Sąjungos teisės pažeidimą, negali būti paskelbtos suderinamos su vidaus rinka. Taip gali būti, pavyzdžiui, jei pagalbai taikomos sąlygos, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su produktų ar įrangos kilme, pavyzdžiui, reikalavimas, kad pagalbos gavėjas pirktų vietinius produktus. Komisija nepatvirtins pagalbos su eksportu į trečiąsias valstybes ar valstybes nares susijusiai veiklai, kuri bus tiesiogiai susijusi su eksportuojamu kiekiu; pagalbos, skiriamos, jei vietos prekėms teikiama pirmenybė prieš importuotas prekes; pagalbos paskirstymo tinklui diegti ir eksploatuoti arba kitoms su eksporto veikla susijusioms išlaidoms.

1.5. SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkto taikomumas

- (54) Pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą Komisija gali laikyti pagalbą suderinama su vidaus rinka, jei ji skirta „kurios nors valstybės narės ekonomikos dideliems sutrikimams atitaisyti“. Į tai atsizvelgdami, Sąjungos teismai nusprendė, kad sutrikimas turi turėti įtakos visai atitinkamos valstybės narės ekonomikai arba didelei tos

⁽⁵⁴⁾ Komisijai privalo būti pranešta apie visas kredito ar kitų finansų įstaigų rėmimo priemones, kurios yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, įskaitant tas, kurioms netaikomas šis komunikatas, ir jos bus vertinamos pagal atitinkamas valstybės pagalbos taisykles.

⁽⁵⁵⁾ Kaip apibrėžta 53 išnašoje.

ekonomikos daliai, o ne tik vieno iš tos valstybės narės regionų arba teritorijos dalies ekonomikai. Be to, tai atitinka būtinybę tiksliai aiškinti bet kokią išimtinę nuostatą, pavyzdžiui, SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą ⁽⁵⁶⁾. Priimdama sprendimus Komisija nuosekliai rėmė šiuo aiškinimu ⁽⁵⁷⁾.

- (55) Komisija mano, kad Rusijos agresija prieš Ukrainą ir jos tiesioginiai ir netiesioginiai padariniai, įskaitant ES ar jos tarptautinių partnerių įvestas sankcijas ir atsakomąsias priemones, kurių ėmėsi, pvz., Rusija, sukėlė didelį ekonominį neapibrėžtumą, sutrikdė prekybos srautus ir tiekimo grandines ir lėmė ypač didelį ir netikėtą kainų padidėjimą, ypač gamtinių dujų ir elektros energijos, taip pat daugelio kitų gamybos išteklių, žaliavų ir pirminių produktų pabrangimą. Visi kartu šie veiksniai sukėlė didelių ekonomikos sutrikimų visose valstybėse narėse. Tiekimo grandinės sutrikimai ir padidėjęs neapibrėžtumas daro tiesioginę arba netiesioginę įtaką daugeliui sektorių. Be to, nuo energijos kainų kilimo nukentia praktiškai visų rūšių ekonominė veikla visose valstybėse narėse. Todėl Komisija mano, kad didelis ekonomikos sutrikimas būdingas įvairiausiems visų valstybių narių ekonomikos sektoriams. Tuo remdamasi Komisija mano, kad tikslinga nustatyti valstybės pagalbos priemonių, kurių valstybės narės gali imtis tam dideliame sutrikime atitaisyti, vertinimo kriterijus.
- (56) Visų pirma, valstybės pagalba yra pagrįsta ir gali būti paskelbta ribotu laikotarpiu suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu ji padeda šalinti įmonėms iškilusių likvidumo trūkumo problemą, prie kurios tiesiogiai ar netiesiogiai prisidėjo didelis ekonomikos sutrikimas, sukeltas Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą ir jos tiesioginių ir netiesioginių padarinių, įskaitant ES arba jos tarptautinių partnerių įvestas sankcijas ir ekonomines atsakomąsias priemones, kurių ėmėsi, pavyzdžiui, Rusija.
- (57) Šiame komunikate Komisija nustato suderinamumo kriterijus, kuriuos ji iš esmės taikys pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą vertindama šiomis aplinkybėmis valstybių narių teikiamą pagalbą. Todėl valstybės narės turi įrodyti, kad valstybės pagalbos priemonės, apie kurias pranešama Komisijai ir kurioms taikomas šis komunikatas, yra būtinos, tinkamos ir proporcingos siekiant atitaisyti didelius atitinkamos valstybės narės ekonomikos sutrikimus ir kad laikomasi visų šio komunikato reikalavimų.
- (58) Pagal šį komunikatą pranešamų ir vertinamų valstybės pagalbos priemonių paskirtis yra remti ES veikiančias įmones, nukentėjusias nuo Rusijos karinės agresijos ir (arba) jos padarinių. Pagalbos priemonės jokiū būdu negali būti naudojamos siekiant sumažinti numatomą ES ar jos tarptautinių partnerių įvestų sankcijų poveikį ir turi visiškai atitikti taikomuose reglamentuose ⁽⁵⁸⁾ nustatytas kovos su priemonių vengimu taisykles. Visų pirma turi būti išvengta, kad tokiomis priemonėmis tiesiogiai ar netiesiogiai pasinaudotų fiziniai asmenys ar subjektai, kuriems taikomos sankcijos ⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁶⁾ Sujungtos bylos T-132/96 ir T-143/96, *Freistaat Sachsen* ir kiti prieš Komisiją, EU:T:1999:326, 167 punktas.

⁽⁵⁷⁾ Komisijos sprendimo 98/490/EB byloje *Crédit Lyonnais*, C 47/96 (OL L 221, 1998 8 8, p. 28), 10.1 punktas; Komisijos sprendimo 2005/345/EB byloje *Bankgesellschaft Berlin*, C 28/02 (OL L 116, 2005 5 4, p. 1), 153 ir tolesni punktai; Komisijos sprendimo 2008/263/EB byloje *BAWAG*, C 50/06 (OL L 83, 2008 3 26, p. 7), 166 punktas. Žr. Komisijos sprendimą byloje *Northern Rock*, NN 70/07 (OL C 43, 2008 2 16, p. 1); Komisijos sprendimą byloje *Sanavimo pagalba Risikoabschirmung WestLB*, NN 25/08 (OL C 189, 2008 7 26, p. 3); 2008 m. birželio 4 d. Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos *Sachsen LB*, C 9/08 (OL L 104, 2009 4 24, p. 34); 2017 m. birželio 16 d. Komisijos sprendimą byloje *TRAINOSE S.A. restruktūrizavimas*, SA.32544 (2011/C) (OL L 186, 2018 7 24, p. 25).

⁽⁵⁸⁾ Pavyzdžiui, 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (OL L 229, 2014 7 31, p. 1), 12 straipsnyje.

⁽⁵⁹⁾ Atsižvelgdamos į specifinę padėtį, susidariusią dėl dviejų viena kitą sekusių krizių, nuo kurių įmonės įvairiapusiškai nukentėjo, valstybės narės gali nuspręsti pagalbą pagal šį komunikatą teikti ir sunkumų patiriančioms įmonėms.

- (59) Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos, laikantis konkrečiuose šio komunikato skirsniuose išdėstytų reikalavimų. Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos su pagal *de minimis* reglamentus⁽⁶⁰⁾ teikiama pagalba arba pagal bendrosios išimties reglamentus teikiama pagalba⁽⁶¹⁾, jeigu laikomasi tų reglamentų nuostatų ir sumavimo taisyklių. Valstybės pagalbos priemonės, kurioms taikomas šis komunikatas, gali būti sumuojamos su pagalba, teikiama pagal COVID-19 laikinąją sistemą⁽⁶²⁾, jei laikomasi atitinkamų juose nustatytų sumavimo taisyklių. Kai valstybės narės tam pačiam pagalboms gavėjui suteikia paskolų arba garantijų pagal COVID-19 laikinąją sistemą ir pagal šį komunikatą ir kai bendra paskolos pagrindinė suma apskaičiuojama remiantis paties pagalboms gavėjo deklaruotais likvidumo poreikiais, valstybės narės turi užtikrinti, kad tie likvidumo poreikiai būtų patenkinti pagalba suteikiant tik vieną kartą. Panašiai pagalba, teikiama pagal šį komunikatą, gali būti sumuojama su pagalba, teikiama pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, tačiau kompensacija negali viršyti pagalboms gavėjo patirtos žalos.

2. LAIKINOSIOS VALSTYBĖS PAGALBOS PRIEMONĖS

2.1. Ribotos pagalbos sumos

- (60) Be jau turimų galimybių, grindžiamų SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktu, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinai ir tikslingas sprendimas gali būti laikina ribota pagalba įmonėms, nukentėjusioms nuo Rusijos agresijos prieš Ukrainą ir (arba) jos tiesioginių ar netiesioginių padarinių.
- (61) Komisija laikys, kad tokia valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi visų toliau nurodytų sąlygų (konkrečios nuostatos dėl pirminės žemės ūkio produktų gamybos, žuvininkystės ir akvakultūros sektorių išdėstytos 62 punkte):
- bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 2 mln. EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje⁽⁶³⁾. Pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, gražintiniais avansais, garantijomis⁽⁶⁴⁾, paskolomis⁽⁶⁵⁾ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršys bendros viršutinės ribos – 2 mln. EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;
 - pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatyta biudžeto sąmata;

⁽⁶⁰⁾ 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 352, 2013 12 24, p. 1); 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL L 352, 2013 12 24, p. 9); 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 190, 2014 6 28, p. 45) ir 2012 m. balandžio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 360/2012 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms (OL L 114, 2012 4 26, p. 8).

⁽⁶¹⁾ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas); 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1) ir 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1388/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba įmonėms, kurios verčiasi žvejybos ir akvakultūros produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsniu (OL L 369, 2014 12 24, p. 37).

⁽⁶²⁾ Komisijos komunikatas „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“ (OL C 91I, 2020 3 20, p. 1) su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatais C(2020) 2215 (OL C 112 I, 2020 4 4, p. 1), C(2020) 3156 (OL C 164, 2020 5 13, p. 3), C(2020) 4509 (OL C 218, 2020 7 2, p. 3), C(2020) 7127 (OL C 340 I, 2020 10 13, p. 1), C(2021) 564 (OL C 34, 2021 2 1, p. 6) ir C(2021) 8442 (OL C 473, 2021 11 24, p. 1).

⁽⁶³⁾ Nustatant, ar viršyta atitinkama viršutinė riba, į pagalbą, suteiktą remiantis pagal šį skirsnį patvirtintomis schemomis ir gražintą prieš suteikiant naują pagalbą pagal šį skirsnį, nebus atsižvelgiama.

⁽⁶⁴⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 67 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁶⁵⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 70 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

- c. pagalba suteikiama iki 2023 m. gruodžio 31 d. ⁽⁶⁶⁾;
- d. pagalba teikiama nuo krizės nukentėjusioms įmonėms;
- e. pagalba įmonėms, vykdančioms veiklą žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos jais srityse ⁽⁶⁷⁾, teikiama su sąlyga, kad ji nebus iš dalies ar visiškai perkelta pirminiems gamintojams, ir nėra nustatoma remiantis produktų, kuriuos susijusios įmonės pateikė rinkai arba įsigijo iš pirminių gamintojų, kaina arba kiekiu, nebent įsigijimo atveju susijusios įmonės produktų nepateikė rinkai arba juos naudojo ne maisto reikmėms, pavyzdžiui, distiliavimui, metanui išgauti arba kompostavimui.
- (62) Nukrypstant nuo 61 punkto a papunkčio, be 61 punkto b–d papunkčiuose nustatytų sąlygų, įmonėms, vykdančioms veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose, teikiamai pagalbai taikomos šios specialiosios sąlygos:
- a. bendra pagalbos suma bet kuriuo metu neviršija 250 000 EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje, vykdančiai veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos srityje, ir 300 000 EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje, vykdančiai veiklą žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose ⁽⁶⁸⁾; pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, grąžintiniais avansais, garantijomis ⁽⁶⁹⁾, paskolomis ⁽⁷⁰⁾ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršys atitinkamos bendros viršutinės ribos 250 000 EUR arba 300 000 EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;
- b. pagalba pirminės žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje veiklą vykdančioms įmonėms nėra nustatoma remiantis rinkai pateiktų produktų kaina arba kiekiu;
- c. pagalba žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose veiklą vykdančioms įmonėms nėra susijusi su jokia Reglamento (ES) Nr. 717/2014 ⁽⁷¹⁾ 1 straipsnio 1 dalies a–k punktuose nurodyta pagalba.
- (63) Jeigu įmonė veiklą vykdo keliuose sektoriuose, kuriems pagal 61 punkto a papunktį ir 62 punkto a papunktį taikomos skirtingos didžiausios sumos, atitinkama valstybė narė tinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, atskirdama sąskaitas, privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi kiekvienai iš tų veiklos rūšių nustatytos atitinkamos viršutinės ribos ir kad nebūtų viršijama bendra didžiausia suma – 2 mln. EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje. Jeigu įmonė vykdo veiklą tik sektoriuose, kuriems taikomas 62 punkto a papunktis, turėtų būti neviršijama bendra didžiausia suma – 300 000 EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje.
- (64) Priemonės, pagal šį komunikatą suteiktos grąžintinų avansų, garantijų, paskolų ar kitų grąžinamųjų priemonių forma, gali būti konvertuojamos į kitų formų pagalbą, pavyzdžiui, dotacijas, su sąlyga, kad konvertavimas atliekamas iki 2024 m. birželio 30 d. ir laikomasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų.

⁽⁶⁶⁾ Jeigu pagalba teikiama mokesčių lengvatomis, mokestinis išpareigojimas, dėl kurio suteikiama ta lengvata, turi būti atsiradęs ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.

⁽⁶⁷⁾ Kaip apibrėžta 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1), 2 straipsnio 6 ir 7 punktuose.

⁽⁶⁸⁾ Nustatant, ar viršyta atitinkama viršutinė riba, į pagalbą, suteiktą remiantis pagal šį skirsnį patvirtintomis schemomis ir grąžintą prieš suteikiant naują pagalbą pagal šį skirsnį, neturi būti atsižvelgiama.

⁽⁶⁹⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 67 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁷⁰⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 70 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁷¹⁾ 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (OL L 90, 2014 6 28, p. 45).

2.2. Likvidumo parama garantijomis

- (65) Siekiant, kad nuo dabartinės krizės nukentėjusios įmonės galėtų užsitikrinti likvidumą, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti valstybės garantijos paskoloms, taikomos ribotos trukmės laikotarpiu ir ribotai paskolos sumai ⁽⁷²⁾.
- (66) Dėl tos pačios paskolos pagrindinės sumos pagal šį skirsnį teikiamos garantijos negali būti sumuojamos su pagalba, teikiama pagal šio komunikato 2.3 skirsnį, ir atvirkščiai, arba su pagalba, teikiama pagal COVID-19 laikinosios sistemos 3.2 arba 3.3 skirsnį. Garantijos skirtingoms paskoloms, teikiamos pagal šį skirsnį, gali būti sumuojamos, jei bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija šio komunikato 67 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų. Kartu pagalbos gavėjas gali pasinaudoti keliomis šiame skirsnyje nurodytomis priemonėmis, jeigu bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija 67 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų.

- (67) Komisija laikys, kad tokia valstybės garantijomis teikiama valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu:

- a. valstybės garantijos teikiamos naujoms atskiroms įmonių paskoloms ⁽⁷³⁾;
- b. kiekvienai atskirai paskolai nustatomos minimalios garantijos priemokos, kurios laipsniškai didėja didėjant garantuotos paskolos trukmei, kaip nurodyta šioje lentelėje:

Pagalbos gavėjo rūšis	Pirmi metai	Antri–treči metai	Ketvirtį–šešti metai
MVĮ	25 baziniai punktai	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų
Didelės įmonės	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų	200 bazinių punktų

- c. valstybės narės taip pat gali pranešti apie schemas remdamosi pirmiau pateikta lentele, tačiau pasilikdamos galimybę moduluoti kiekvienos atskiros paskolos pagrindinei sumai taikomos garantijos trukmę, garantijos priemokas ir garantijos sumą, pvz., mažesnė garantijos suma galėtų kompensuoti ilgesnę trukmę arba leisti taikyti mažesnes garantijos priemokas; fiksuoto dydžio priemoka galėtų būti naudojama visą garantijos laikotarpį, jei ji yra didesnė už pirmų metų minimalias priemokas, nustatytas pirmiau pateiktoje lentelėje kiekvienos rūšies pagalbos gavėjui, pagal šią dalį pakoregavus pagal garantijos trukmę ir garantijos sumą;
- d. garantija suteikiama iki 2023 m. gruodžio 31 d.;
- e. bendra paskolų, kurioms garantija teikiama pagal šį skirsnį, vienam pagalbos gavėjui suma neviršija:

- i. 15 proc. pagalbos gavėjo vidutinės bendros metinės apyvartos per paskutinius tris pasibaigusius ataskaitinius laikotarpius ⁽⁷⁴⁾;
- ii. 50 proc. energijos išlaidų per 12 mėnesių, ėjusių prieš mėnesį, kurį pateikta pagalbos paraiška ⁽⁷⁵⁾; arba

⁽⁷²⁾ Šiame skirsnyje terminas „valstybės garantijos paskoloms“ taip pat apima garantijas tam tikriems faktoringo produktams, visų pirma garantijas, skirtas faktoringui su atgręžtinio reikalavimo teise ir atvirkštiniam faktoringui, kai finansuotojas turi atgręžtinio reikalavimo teisę kliento atžvilgiu. Reikalavimus atitinkantys atvirkštinio faktoringo produktai turi apimti tik produktus, kurie yra naudojami tik tada, kai pardavėjas jau įvykdė savo sandorio dalį, t. y. pristatė produktą arba suteikė paslaugą. Terminas „valstybės garantijos paskoloms“ taip pat apima finansinę nuomą. Jeigu valstybės garantijomis siekiama patenkinti įmonių, kurios už energijos rinkose vykdomą prekybą veikia, turi pateikti finansinį užstatą, likvidumo poreikius, tokios valstybės garantijos išskirtiniais atvejais taip pat gali apimti banko garantijas arba būti teikiamos kaip finansinis užstatas pagrindinėms sandorio šalims arba tarpusukaitos nariams.

⁽⁷³⁾ Šios atskiros paskolos negali būti teikiamos kredito įstaigoms ar kitoms finansų įstaigoms.

⁽⁷⁴⁾ Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti trejų pasibaigusiu metų ataskaitinių laikotarpių sąskaitų, 67 punkto e papunkčio i dalyje nustatyta taikoma viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

⁽⁷⁵⁾ Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti viso ankstesnių dvylikos mėnesių laikotarpio įrašų, 67 punkto e papunkčio ii dalyje nustatyta taikytina viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

- iii. jei valstybė narė Komisijai pateikia tinkamą pagrindimą, kad ši galėtų atlikti vertinimą (pavyzdžiui, susijusį su pagalbos gavėjui per dabartinę krizę kylančiais sunkumais) ⁽⁷⁶⁾, paskolos suma gali būti padidinta:
- kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti MVĮ ⁽⁷⁷⁾ likvidumo poreikiai, o per ateinančius 6 mėnesius – didelių įmonių likvidumo poreikiai;
 - kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti didelių įmonių, kurioms už energijos rinkose vykdomą prekybos veiklą reikia pateikti finansinį užstatą, dėl tos veiklos atsirandantys likvidumo poreikiai;
 - likvidumo poreikius turėtų nusistatyti pats pagalbos gavėjas ⁽⁷⁸⁾;
 - likvidumo poreikiai, jau tenkinami pagalbos priemonėmis pagal COVID-19 laikinąją sistemą, negali būti tenkinami priemonėmis, priimtomis pagal šį komunikatą;
- f. garantijos trukmė yra ne ilgesnė kaip šešeri metai, nebent ji būtų moduluota pagal 67 punkto c papunktį, o garantija negali viršyti:
- i. 90 proc. pagrindinės paskolos sumos, kai nuostolius proporcingai ir vienodomis sąlygomis padengia kredito įstaiga ir valstybė, arba
 - ii. 35 proc. pagrindinės paskolos sumos, kai nuostoliai pirmiausia priskiriami valstybei ir tik po to – kredito įstaigoms (t. y. pirmojo nuostolio garantija), ir
 - iii. abiem minėtais atvejais, kai paskolos dydis laikui bėgant mažėja, pavyzdžiui, dėl to, kad paskola pradedama grąžinti, garantuojama suma privalo proporcingai mažėti;
- g. valstybei narei pateikus tinkamą pagrindimą ir nukrypstant nuo 67 punkto a, e, f ir h papunkčių, valstybės garantija gali būti teikiama kaip netiesioginis finansinis užstatas ⁽⁷⁹⁾ pagrindinėms sandorio šalims arba tarpuskaitos nariams siekiant patenkinti naujus energetikos įmonių likvidumo poreikius, atsirandančius dėl poreikio pateikti finansinius užstatus už energijos rinkose vykdomą prekybos veiklą, kuriai taikoma tarpuskaita. Šių netiesioginių garantijų suma išskirtiniais atvejais gali viršyti 90 proc. Dėl šių netiesioginių garantijų valstybė narė turi:
- i. jeigu garantijos suma viršija 90 proc. paskolos sumos, remdamasi patikimais ir konkrečiais įrodymais įrodyti, kad tokios didesnės sumos reikia, ir išipareigoti patvirtinti ir nuolat stebėti, ar galutiniai pagalbos gavėjai šių likvidumo poreikių negali patenkinti iš kitų vidaus ar išorės finansavimo šaltinių, įskaitant kitą pagal šį komunikatą suteiktą pagalbą;
 - ii. pagrįsti garantijų sumą, kuri bet kuriuo atveju negali viršyti sumos, reikalingos ateinančių 12 mėnesių likvidumo poreikiams, atsirandantiems dėl poreikio pateikti finansinius užstatus už energijos rinkose vykdomą prekybos veiklą, kuriai taikoma tarpuskaita. Valstybės narės šiuos poreikius turi reguliariai peržiūrėti;

⁽⁷⁶⁾ Atitinkamas pagrindimas galėtų būti susijęs su pagalbos gavėjais, veiklą vykdančiais sektoriuose, kurie itin nukentėjo nuo agresijos tiesioginio ar netiesioginio poveikio, įskaitant sankcijas, kurias įvedė ES, jos tarptautiniai partneriai, taip pat atsakomasias priemones, kurių ėmėsi, pvz., Rusija. Tas poveikis gali apimti tiekimo grandinių sutrikimus arba neįvykdytus mokėjimus iš Rusijos arba Ukrainos, didesnę kibernetinių išpuolių riziką arba didėjančias konkrečių gamybos išteklių ar žaliavų kainas, kurias paveikė dabartinė krizė.

⁽⁷⁷⁾ Kaip apibrėžta Bendrojo bendrosios išimties reglamento I priede.

⁽⁷⁸⁾ Likvidumo planas gali apimti ir apyvartinį kapitalą, ir investicines sąnaudas. Komisija patikslina, kad, kol galioja šis komunikatas, valstybės narės pagal šį skirsnį gali suteikti papildomas valstybės garantijas tokią paramą jau gavusiems pagalbos gavėjams, kad atsižvelgtų į naujus likvidumo poreikius, kurie nebuvo įtraukti į pradinį likvidumo poreikių vertinimą. Bet kokia tokia parama turi atitikti visas šio komunikato sąlygas ir ją teikiant turi būti užtikrinta, kad tie patys likvidumo poreikiai būtų patenkinti tik kartą.

⁽⁷⁹⁾ Kaip paaiškinta 72 išnašoje ir priešingai nei pagal šį skirsnį numatytų valstybės garantijų paskoloms, kurios naudojamos siekiant palengvinti tiesioginį likvidumo teikimą įmonėms, atveju, pagal 67 punkto g papunktį numatytos valstybės garantijos, teikiamos kaip finansinis užstatas, yra netiesioginės ir teikiamos tiesiogiai pagrindinei sandorio šaliai arba tarpuskaitos nariui be jokios pagrindinės priemonės.

- iii. pagrįsti laikotarpį, kuriam teikiama garantija; jis turi būti apribotas iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir bet kuriuo atveju nebūti ilgesnis nei laikotarpis, kuriuo tokios garantijos laikomos labai likvidžiu įkaitu pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2022/2311, kuriuo dėl laikinų neatidėliotinų priemonių, susijusių su įkaito reikalavimais, iš dalies keičiami Deleguotajame reglamente (ES) Nr. 153/2013 nustatyti techniniai reguliavimo standartai ⁽⁸⁰⁾;
- iv. parodyti, kaip garantijos teikimo sąlygose bus tinkamai sprendžiamos neatsakingo elgesio rizikos problemos, susijusios su pagalbos gavėju ir finansų tarpininku. Visų pirma tai susiję su sąlyga dėl garantuotų sumų susigrąžinimo iš galutinio pagalbos gavėjo tais atvejais, kai valstybės narės reikalavimų dėl galutinio pagalbos gavėjo turto eiliškumas turi būti tokio paties arba aukštesnio prioriteto kaip galutinio gavėjo neapmokėtos pirmosios skolos ir paskolų eiliškumas;
- v. nurodyti priemokas, kurios bus taikomos tokioms garantijoms ir kurios turi būti bent lygios 67 punkto b papunktyje pateiktoje lentelėje nurodytoms garantijos priemonėms, pridėjus 200 bazinių punktų, ir, jeigu pagrindinė sandorio šalis ar tarpuskaityto narys už netiesioginę užstatą netaiko jokios palūkanų normos ar mokesčių, bazinei normai, kaip apibrėžta 70 punkto b papunktyje;
- vi. užtikrinti, kad taip pat būtų laikomasi 67 punkto d ir i papunkčių. Galimybė pagal 67 punkto c papunktį netaikoma ir garantija turi būti susijusi tik su likvidumo poreikiais, apibrėžtais 67 punkto g papunktyje;
- h. garantija susijusi su investicinėmis paskolomis ir (arba) su paskolomis apyvartiniam kapitalui finansuoti;
- i. garantijos gali būti teikiamos tiesiogiai galutiniams pagalbos gavėjams arba kredito įstaigoms ir kitoms finansų įstaigoms, kaip antai finansų tarpininkams. Kredito ar kitos finansų įstaigos turėtų užtikrinti, kad, kiek įmanoma, valstybės garantijų nauda pasiektų galutinius pagalbos gavėjus. Finansų tarpininkas turi turėti galimybę įrodyti, kad jis naudoja mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad nauda, kurią sudaro didesnė finansavimo apimtis, rizikingesni portfeliai, mažesni užtikrinimo priemonės reikalavimai, mažesnės garantijos priemonės arba mažesnės palūkanos, nei būtų be tokių valstybės garantijų, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus.

2.3. Likvidumo parama subsidijuojamomis paskolomis

- (68) Siekiant, kad nuo dabartinės krizės nukentėjusios įmonės galėtų užsitikrinti likvidumą, dabartinėmis aplinkybėmis tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas gali būti subsidijuojamos palūkanų normos, taikomos ribotos trukmės laikotarpiu ir ribotai paskolos sumai.
- (69) Tos pačios paskolos pagrindinės sumos atžvilgiu pagal šį skirsnį teikiamos paskolos nesumuojamos su pagalba, teikiama pagal šio komunikato 2.2 skirsnį, ir atvirkščiai. Paskolos ir garantijos skirtingoms paskoloms, teikiamos pagal šį komunikatą, gali būti sumuojamos, jei bendra paskolų viename pagalbos gavėjui suma neviršija 67 punkto e papunktyje arba 70 punkto e papunktyje nustatytų ribų. Kartu pagalbos gavėjas gali pasinaudoti keliomis šiame skirsnyje nurodytomis subsidijuojamomis paskolomis, jeigu bendra paskolų viename pagalbos gavėjui suma neviršija 70 punkto e papunktyje nustatytų viršutinių ribų.
- (70) Komisija laikys, kad reaguojant į dabartinę krizę subsidijuojamomis paskolomis teikiama valstybės pagalba yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
 - a. paskolos nėra teikiamos kredito įstaigoms ar kitoms finansų įstaigoms;

⁽⁸⁰⁾ 2022 m. spalio 21 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/2311, kuriuo dėl laikinų neatidėliotinų priemonių, susijusių su įkaito reikalavimais, iš dalies keičiami Deleguotajame reglamente (ES) Nr. 153/2013 nustatyti techniniai reguliavimo standartai (OL L 307, 2022 11 28, p. 31).

- b. paskolos gali būti teikiamos sumažintomis palūkanų normomis, kurios yra bent lygios bazinei normai (1 metų IBOR arba Komisijos paskelbtai lygiavertei normai ⁽⁸¹⁾), galiojančiai 2022 m. spalio 1 d. ⁽⁸²⁾ arba paramos suteikimo momentu, pridėjus toliau pateikiamoje lentelėje nurodytas kredito rizikos maržas ⁽⁸³⁾:

Pagalbos gavėjo rūšis	Kredito rizikos marža pirmais metais	Kredito rizikos marža antrais–trečiais metais	Kredito rizikos marža ketvirtais–šeštis metais
MVĮ	25 baziniai punktai ⁽⁸⁴⁾	50 bazinių punktų ⁽⁸⁵⁾	100 bazinių punktų
Didelės įmonės	50 bazinių punktų	100 bazinių punktų	200 bazinių punktų

- c. valstybės narės gali pasirinkti pranešti apie schemas, remdamosi pirmiau pateikta lentele, tačiau pasilikdamos galimybę moduluoti paskolos terminą ir kredito rizikos maržų dydį, pavyzdžiui, per visą paskolos laikotarpį gali būti taikoma fiksuota kredito rizikos marža, jei kiekvienos rūšies pagalbos gavėjams ji viršija mažiausią kredito rizikos maržą pirmais metais, pakoreguotą pagal paskolos terminą remiantis šia pastraipa ⁽⁸⁶⁾ · ⁽⁸⁷⁾;
- d. paskolų sutartys pasirašomos iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir galioja ne ilgiau kaip šešerius metus, nebent būtų moduluojamos pagal 70 punkto c papunktį;
- e. bendra paskolų suma vienam pagalbos gavėjui neviršija:

- i. 15 proc. pagalbos gavėjo vidutinės bendros metinės apyvartos per paskutinius trejus pasibaigusius ataskaitinius laikotarpius ⁽⁸⁸⁾; arba
- ii. 50 proc. energijos išlaidų per 12 mėnesių, ėjusių prieš mėnesį, kurį pateikta pagalbos paraiška ⁽⁸⁹⁾;
- iii. jei valstybė narė Komisijai pateikia tinkamą pagrindimą (pavyzdžiui, susijusį su pagalbos gavėjui per dabartinę krizę kylančiais sunkumais) ⁽⁹⁰⁾, paskolos suma gali būti padidinta:

— kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti MVĮ ⁽⁹¹⁾ likvidumo poreikiai, o per ateinančius šešis mėnesius – didelių įmonių likvidumo poreikiai;

⁽⁸¹⁾ Bazinės normos apskaičiuojamos pagal Komisijos komunikatą dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo (OL C 14, 2008 1 19, p. 6) ir skelbiamos Konkurencijos GD interneto svetainėje https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates_en.

⁽⁸²⁾ Iki 2022 m. gruodžio 31 d. suteiktoms paskoloms turi būti taikoma 2022 m. vasario 1 d. bazinė norma.

⁽⁸³⁾ Jeigu palūkanų mokėjimui taikomas lengvatinis laikotarpis, turi būti laikomasi 70 punkto b papunktyje nustatytų minimalių palūkanų normų ir palūkanos turi būti kaupiamos nuo pirmos lengvatinio laikotarpio dienos ir kapitalizuojamos bent kartą per metus. Paskolų sutarčių trukmė liks apribota iki daugiausia šešerių metų nuo paskolos suteikimo momento, nebent jos yra moduluojamos pagal 70 punkto c papunktį ir neviršijama bendra paskolų vienam pagalbos gavėjui suma, nurodyta 70 punkto e papunktyje.

⁽⁸⁴⁾ Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti bent 10 bazinių punktų per metus.

⁽⁸⁵⁾ Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti bent 10 bazinių punktų per metus.

⁽⁸⁶⁾ Minimali bendra palūkanų norma (bazinė norma pridėjus kredito rizikos maržas) turėtų būti bent 10 bazinių punktų per metus.

⁽⁸⁷⁾ Žr. su moduliavimu pagal 70 punkto c papunktį susijusios bylų nagrinėjimo praktikos santrauką, paskelbtą Konkurencijos GD svetainėje adresu https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/ukraine_en.

⁽⁸⁸⁾ Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti trejų pasibaigusių metinių ataskaitinių laikotarpių sąskaitų, 70 punkto e papunkčio i dalyje nustatyta taikoma viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

⁽⁸⁹⁾ Kai priemonės gavėjas yra įsteigta nauja įmonė, neturinti viso ankstesnių dvylikos mėnesių laikotarpio įrašų, 70 punkto e papunkčio ii dalyje nustatyta taikytina viršutinė riba bus apskaičiuojama remiantis laikotarpiu, kurį įmonė egzistavo pagalbos paraiškos pateikimo momentu.

⁽⁹⁰⁾ Atitinkamas pagrindimas galėtų būti susijęs su pagalbos gavėjais, veiklą vykdančiais sektoriuose, kurie itin nukentėjo nuo Rusijos agresijos tiesioginio ar netiesioginio poveikio, įskaitant ribojamąsias ekonomines priemones, kurių ėmėsi Sąjunga ir jos tarptautiniai partneriai, taip pat atsakomąsias priemones, kurių ėmėsi Rusija. Tas poveikis gali apimti tiekimo grandinių sutrikimus arba neįvykdytus mokėjimus iš Rusijos arba Ukrainos, didesnį kainų kintamumą energijos rinkose ir susijusius užstato poreikius, didesnę kibernetinių išpuolių riziką arba didėjančias konkrečių gamybos išteklių ar žaliavų kainas, kurias paveikė dabartinė krizė.

⁽⁹¹⁾ Kaip apibrėžta Bendrojo bendrosios išimties reglamento I priede.

- kad per ateinančius 12 mėnesių nuo suteikimo būtų patenkinti didelių įmonių, kurioms už energijos rinkose vykdomą prekybos veiklą reikia pateikti finansinį užstatą, dėl tos veiklos atsirandantys likvidumo poreikiai;
 - likvidumo poreikius turėtų nusistatyti pats pagalbos gavėjas ⁽⁷²⁾;
 - likvidumo poreikių, jau tenkinamų pagalbos priemonėmis pagal COVID-19 laikinąją sistemą, šis komunikatas neapima;
- f. paskolos turi būti susijusios su investicijų ir (arba) su apyvartinio kapitalo poreikiais;
- g. paskolos gali būti teikiamos tiesiogiai galutiniams pagalbos gavėjams arba per kredito įstaigas ir kitas finansų įstaigas, kaip antai finansų tarpininkus. Tokiu atveju kredito ar kitos finansų įstaigos turėtų užtikrinti, kad subsidijuojamų paskolų palūkanų normų nauda, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus. Finansų tarpininkas turi turėti galimybę įrodyti, kad jis naudoja mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad nauda, kiek įmanoma, pasiektų galutinius pagalbos gavėjus, nenustatant sąlygos, kad subsidijuojamų paskolų teikimas pagal šį skirsnį turėtų priklausyti nuo esamų paskolų refinansavimo.

2.4. **Pagalba dėl itin smarkaus gamtinių dujų ir elektros energijos kainų padidėjimo patirtoms papildomoms išlaidoms padengti**

- (71) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių ir šiame komunikate išdėstytų galimybių, laikinoji parama galėtų sušvelninti Rusijos agresijos prieš Ukrainą nulemtą itin smarkaus gamtinių dujų ir elektros energijos kainos padidėjimo padarinius. Tokia parama įmonėms gali būti teikiama remiantis arba einamuju, arba ankstesnių laikotarpių energijos suvartojimu. Pirmuoju atveju parama suteiktų galimybę labiausiai paveiktoms įmonėms tęsti ekonominę veiklą, tačiau savaime suteiktų mažiau paskatų taupyti energiją. Atsižvelgiant į dujų tiekimo stygių ES, taip pat svarbu išlaikyti tvirtas paskatas mažinti poreikį ir palaipsniui pereiti prie mažesnio dujų vartojimo. Parama, teikiama remiantis ankstesnių laikotarpių energijos suvartojimu, galėtų išlaikyti nepakitusias rinkos paskatas mažinti energijos vartojimą ir padėti įmonėms susidoroti su dabartinės krizės padariniais, jeigu pagalbos gavėjai gamybos veiklos nesumažins daugiau nei reikia, kad būtų pasiekta tikslinio energijos sutaupymo riba, ir (arba) tiesiog savo vartojimo neperkels kitur. Todėl valstybės narės raginamos reikalauti, kad pagalbos gavėjai šiuo tikslu prisiimtų atitinkamus išipareigojimus. Bet kuriuo tinkamu finansuoti laikotarpiu valstybės narės gali įdiegti paramos schemą remdamosi einamuju arba ankstesnių laikotarpių energijos suvartojimu.
- (72) Komisija valstybės pagalbą laikys suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
- a. pagalba suteikiama iki 2023 m. gruodžio 31 d. ⁽⁷³⁾;
 - b. pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis, mokesčių ⁽⁷⁴⁾ ir mokėjimų lengvatomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, grąžintiniais avansais, garantijomis ⁽⁷⁵⁾, paskolomis ⁽⁷⁶⁾ ir nuosavu kapitalu, su sąlyga, kad bendra tokių priemonių nominalioji vertė neviršys taikomų pagalbos intensyvumo ir didžiausio pagalbos intensyvumo viršutinių ribų; visos sumos turi būti nurodomos bruto, t. y. prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą;

⁽⁷²⁾ Likvidumo planas gali apimti ir apyvartinį kapitalą, ir investicines sąnaudas. Komisija patikslina, kad, kol galioja šis komunikatas, valstybės narės pagal šį skirsnį gali teikti papildomas subsidijuojamas paskolas tokią paramą jau gavusiems pagalbos gavėjams, kad atsižvelgtų į naujus likvidumo poreikius, kurie nebuvo įtraukti į pradinį likvidumo poreikių vertinimą. Bet kokia tokia parama turi atitikti visas šio komunikato sąlygas ir ją teikiant turi būti užtikrinta, kad tie patys likvidumo poreikiai būtų patenkinti tik kartą.

⁽⁷³⁾ Taikant nukrypti leidžiančią nuostatą, jeigu pagalba suteikiama tik atlikus pagalbos gavėjo patvirtinamųjų dokumentų *ex post* patikrinimą ir valstybė narė nusprendžia neįtraukti galimybės atlikti išankstinius mokėjimus pagal 74 punktą, pagalba gali būti suteikiama iki 2024 m. kovo 31 d. su sąlyga, kad paisoma 72 punkto e papunktyje apibrėžto tinkamo finansuoti laikotarpio.

⁽⁷⁴⁾ Jeigu pagalba teikiama mokesčių lengvatomis, mokestinis išipareigojimas, dėl kurio suteikiama ta lengvata, turi būti atsiradęs ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.

⁽⁷⁵⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 67 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽⁷⁶⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 70 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

- c. pagalba, suteikta grąžintinių avansų, garantijų, paskolų ar kitų grąžinamųjų priemonių forma, gali būti konvertuojama į kitų formų pagalbą, pavyzdžiui, dotacijas, su sąlyga, kad konvertavimas atliekamas iki 2024 m. birželio 30 d.;
- d. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatytas tam tikras biudžetas. Valstybės narės gali apriboti pagalbą veiklai, kuria remiami ekonomikai arba vidaus rinkos saugumui ir atsparumui ypač svarbūs konkretūs ekonomikos sektoriai, atsižvelgdamos, pavyzdžiui, į komunikate „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“⁽⁹⁷⁾ nustatytus kriterijus, pagal kuriuos pirmenybė teikiama svarbiausiems neapsaugotiems vartotojams. Tačiau tokios ribos turi būti nustatytos bendrais bruožais ir neturėtų dirbtinai sumažinti galimų pagalbos gavėjų rato;
- e. pagal šį skirsnį tinkamos finansuoti išlaidos yra apskaičiuojamos remiantis gamtinių dujų (įskaitant naudojamas kaip pradinę žaliavą), elektros energijos ir šilumos bei vėsumos⁽⁹⁸⁾, kurioms tiekti tiesiogiai naudojamos pagalbos gavėjo išgytos gamtinės dujos ir elektros energija⁽⁹⁹⁾, suvartojimu.

Didžiausios finansuoti tinkamos išlaidos apskaičiuojamos pagal šią formulę:

$$(p(t) - p(\text{ref}) * 1,5) * q$$

kur:

- t konkretus mėnuo arba kelių iš eilės einančių mėnesių laikotarpis nuo 2022 m. vasario 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. vėliausiai (toliau – tinkamas finansuoti laikotarpis);
- ref laikotarpis nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. (toliau – bazinis laikotarpis);
- p(t) pagalbos gavėjo suvartotos energijos vieneto vidutinė kaina tinkamu finansuoti laikotarpiu (pavyzdžiui, EUR/MWh);
- p(ref) pagalbos gavėjo suvartotos energijos vieneto vidutinė kaina baziniu laikotarpiu (pavyzdžiui, EUR/MWh);
- q pagalbos gavėjo, kaip galutinio vartotojo, iš išorės tiekėjų išgytos ir suvartotos energijos kiekis⁽¹⁰⁰⁾. Valstybės narės gali nustatyti, kad jis yra arba:
q(t), t. y. pagalbos gavėjo per tinkamą finansuoti laikotarpį suvartotos energijos kiekis, arba
q(ref), t. y. pagalbos gavėjo per bazinį laikotarpį suvartotos energijos kiekis.

Nuo 2022 m. rugsėjo 1 d. q negali viršyti 70 proc. pagalbos gavėjo per tą patį 2021 m. laikotarpį suvartotos energijos kiekio;

- f. bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma neviršija 50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų ir bendra pagalbos vienai įmonei vienoje valstybėje narėje suma bet kuriuo metu neviršija 4 mln. EUR;
- g. pagal šį skirsnį teikiama pagalba gali būti sumuojama su pagal 2.1 skirsnį teikiama pagalba, jeigu neviršijamos pagal šį skirsnį taikomos pagalbos vienai įmonei viršutinės ribos. Pagalba, pagal šį skirsnį teikiama remiantis ankstesnių laikotarpių energijos suvartojimu (q(ref)), negali būti sumuojama su pagal 2.7 skirsnį dėl to paties suvartotos energijos kiekio teikiama pagalba.

(73) Tam tikrais atvejais pagalbos gavėjams, kurie nukentėjo dėl per krizę sumažėjusių ekonominės veiklos rezultatų, gali reikėti papildomos pagalbos. Valstybės narės gali suteikti pagalbą, viršijančią vertes, apskaičiuotas pagal 72 punkto f papunktį, jei, be 72 punkto a–e ir g papunkčiuose nustatytų sąlygų, laikomasi šių sąlygų:

- a. bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma neviršija 40 proc. tinkamų finansuoti išlaidų ir bendra pagalbos vienai įmonei vienoje valstybėje narėje suma bet kuriuo metu neviršija 100 mln. EUR;

⁽⁹⁷⁾ COM(2022) 360 final, 2022 7 20.

⁽⁹⁸⁾ Centralizuoto šilumos ar vėsumos tiekimo tinklų atveju ne visuomet gali būti įmanoma tiksliai nustatyti, kokį kurą naudoja centrinis šaltinis. Tokiais atvejais valstybės narės gali remtis centralizuoto šilumos tiekimo operatorių sertifikatais arba įverčiais, nurodančiais atitinkamų tinklų energijos rūšių derinį, ir tą informaciją naudoti suvartotos šilumos ir (arba) vėsumos daliai, kuriai gali būti skiriama kompensacija pagal šį skirsnį, apskaičiuoti.

⁽⁹⁹⁾ 2.4 skirsnyje sąvoka „pagalbos gavėjas“ reiškia įmonę arba juridinį asmenį, kuris yra įmonės dalis.

⁽¹⁰⁰⁾ Įrodytas pagalbos gavėjo, pvz., remiantis atitinkama sąskaita. Bus įskaitomas tik galutinių vartotojų suvartotos energijos kiekis, o pardavimai ir nuosava gamyba neįskaitomi. Paties energetikos sektoriaus suvartotos energijos kiekis ir nuostoliai transformuojant ir skirstant energiją neįskaitomi.

- b. pagalbos gavėjų, kurie laikomi daug energijos naudojančiomis įmonėmis ⁽¹⁰¹⁾, atveju bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma gali būti padidinta daugiausiai iki 65 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, o bendra pagalbos vienai įmonei vienoje valstybėje narėje suma bet kuriuo metu negali viršyti 50 mln. EUR. Be to, pagalbos gavėjas privalo įrodyti, arba kad per tinkamą finansuoti laikotarpį jo EBITDA ⁽¹⁰²⁾ (neįskaitant pagalbos) sumažėjo bent 40 proc., palyginti su baziniu laikotarpiu, arba kad jo EBITDA (neįskaitant pagalbos) tinkamu finansuoti laikotarpiu yra neigiamas;
- c. pagalbos gavėjų, kurie laikomi daug energijos naudojančiomis įmonėmis ir kurie vykdo veiklą viename ar keliuose I priede išvardytuose sektoriuose ar pasektoriuose ⁽¹⁰³⁾, atveju bendra pagalbos vienam pagalbos gavėjui suma gali būti padidinta daugiausiai iki 80 proc. tinkamų finansuoti išlaidų ir bendra pagalbos vienai įmonei vienoje valstybėje narėje suma bet kuriuo metu negali viršyti 150 mln. EUR. Be to, pagalbos gavėjas privalo įrodyti, arba kad per tinkamą finansuoti laikotarpį jo EBITDA (neįskaitant pagalbos) sumažėjo bent 40 proc., palyginti su baziniu laikotarpiu, arba kad jo EBITDA (neįskaitant pagalbos) tinkamu finansuoti laikotarpiu yra neigiamas;
- d. pagalbos, suteiktos pagal 73 punkto a, b ir c papunkčius, atveju pagalbos gavėjo tinkamo finansuoti laikotarpio EBITDA, įskaitant bendrą pagalbos sumą, negali viršyti 70 proc. jo bazinio laikotarpio EBITDA. Tais atvejais, kai bazinio laikotarpio EBITDA buvo neigiamas, dėl pagalbos EBITDA tinkamu finansuoti laikotarpiu neturi padidėti iki daugiau nei 0.

- (74) Pagal šį skirsnį pagalbą teikianti institucija pagalbos gavėjui gali atlikti išankstinį mokėjimą. Tuo tikslu pagalbą teikianti institucija gali remtis šiame skirsnyje nustatytą tinkamumo finansuoti kriterijų įverčiais su sąlyga, kad bus laikomasi šiame skirsnyje nustatytų viršutinių pagalbos ribų. Pagalbą teikianti institucija nustato procesą, kad remdamasi faktiniais duomenimis galėtų *ex post* patikrinti, ar laikomasi atitinkamų tinkamumo finansuoti reikalavimų ir pagalbos viršutinių ribų, ir ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tinkamo finansuoti laikotarpio pabaigos susigražina tinkamumo finansuoti kriterijų neatitinkančias ar pagalbos viršutines ribas viršijančias išmokėtas pagalbos sumas.

2.5. Pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo plėtrai paspartinti, atsižvelgiant į planą „REPowerEU“

- (75) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių, atsižvelgiant į dabartinę krizę ir į planą „REPowerEU“ ⁽¹⁰⁴⁾ labai svarbu ekonomiškai efektyviu būdu paspartinti ir išplėsti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą, siekiant greitai sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro importo, paspartinti energetikos pertvarką ir užtikrinti žemesnes, stabilesnes energijos kainas. Atsinaujinančiųjų išteklių energetikos sprendiniams diegti ir energijos kaupimo pajėgumams plėsti skiriama valstybės pagalba yra tinkamo, būtino ir tikslingo sprendimo mažinti priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro dabartinėmis aplinkybėmis dalis. Atsižvelgiant į neatidėliotiną poreikį užtikrinti greitą projektų, kuriais spartinama atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendinių ir energijos kaupimo pajėgumų plėtra, įgyvendinimą, laikinai pateisinamas tam tikras paramos priemonių įgyvendinimo supaprastinimas, leisiantis įgyvendinti planą „REPowerEU“.

⁽¹⁰¹⁾ Daug energijos naudojanti įmonė yra juridinis asmuo, kurio energinių produktų (įskaitant kitus energinius produktus nei gamtinės dujos ir elektros energija) pirkimas, remiantis 2021 kalendorinių metų finansinės apskaitos ataskaitų duomenimis, sudaro ne mažiau kaip 3,0 proc. produkcijos vertės arba apyvartos. Arba gali būti naudojami 2022 m. pirmojo pusmečio duomenys: tokiu atveju pagalbos gavėjas gali būti laikomas daug energijos naudojančia įmone, jeigu energinių produktų (įskaitant kitus energinius produktus nei gamtinės dujos ir elektros energija) pirkimas sudaro bent 6,0 proc. produkcijos vertės arba apyvartos.

⁽¹⁰²⁾ EBITDA – pajamos neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos, neskaitant vienkartinio vertės sumažėjimo.

⁽¹⁰³⁾ I priede išvardyti sektoriai ir pasektoriai, kurių konkurencingumas dėl energetikos krizės ypač sumažėjo ir kurių sektorių ir pasektorių lygmens prekybos su trečiosiomis valstybėmis intensyvumas ir taršos intensyvumas yra objektyvūs kriterijai. Ar pagalbos gavėjas vykdo veiklą I priede nurodytame sektoriuje ar pasektoriuje, bus sprendžiama pagal pagalbos gavėjo klasifikaciją nacionalinėse sektorių sąskaitose arba pagal tai, ar vykdydamas vienos ar kelių rūšių veiklą, įtrauktą į I priedą, jis 2021 m. gavo daugiau nei 50 proc. savo apyvartos ar produkcijos vertės.

⁽¹⁰⁴⁾ COM(2022) 230 final, 2022 m. gegužės 18 d.

- (76) Siekiant sparčiau plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos sprendinius ir energijos kaupimo pajėgumus gali prireikti papildomų investicijų į energetikos infrastruktūrą, įskaitant tinklo plėtrą. Pagal Pranešimą dėl pagalbos sąvokos ⁽¹⁰⁵⁾ valstybės pagalbos taisyklės netaikomos paramai energetikos infrastruktūrai teisėto monopolio sąlygomis. Tai ypač aktualu tų valstybių narių, kuriose įrengti ir valdyti tam tikrą infrastruktūrą pagal įstatymus gali tik perdavimo sistemos operatorius arba skirstymo sistemos operatorius, energetikos sektoriui.

2.5.1. Investicinė pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo plėtrai paspartinti

- (77) Komisija laikys investicinę pagalbą atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimui ir energijos kaupimui skatinti suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:

a. pagalba teikiama vienam iš šių tikslų:

- (i) investicijoms į atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 ⁽¹⁰⁶⁾ 2 straipsnio 1 punkte, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio ir atsinaujinančiųjų išteklių vandenilinių degalų gamybą, bet ne elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio;
- (ii) investicijoms į elektros energijos kaupimą ⁽¹⁰⁷⁾ ir šiluminės energijos kaupimą ⁽¹⁰⁸⁾ (taip pat derinant su vienos ar kelių rūšių investicijomis, kurioms taikomas šis skirsnis);
- (iii) investicijoms į atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio, biodegalų, skystųjų bioproduktų, biodujų (įskaitant biometaną) ir biomasės kuro saugyklas, kurios per metus pripildomos bent 75 proc. iš tiesiogiai prijungtų atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio, biodegalų, skystųjų bioproduktų, biodujų ir biomasės kuro gamybos įrenginių;

b. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatyta tam tikra pajėgumų apimtis ir biudžetas;

c. pagalbos schemas gali apsiriboti viena ar keliomis technologijomis pagal 77 punkto a papunktį, tačiau jose neturi būti jokio dirbtinio apribojimo ar diskriminacijos (įskaitant licencijų, leidimų ar koncesijų suteikimą, kai jų reikia);

d. pagalba suteikiama iki 2025 m. gruodžio 31 d. Įrenginiai, išskyrus jūros vėjo technologijas, turi būti baigti diegti ir pradėti veikti per 36 mėnesius po pagalbos suteikimo datos. Schema turėtų apimti veiksmingą sankcijų sistemą, taikomą tuo atveju, jei šio termino nesilaikoma;

e. pagalba teikiama tiesioginėmis dotacijomis, grąžintiniais avansais, paskolomis ⁽¹⁰⁹⁾, garantijomis ⁽¹¹⁰⁾ arba mokesčių lengvatomis, įskaitant mokesčio kreditus;

⁽¹⁰⁵⁾ Žr. Komisijos pranešimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (OL C 262, 2016 7 19, p. 1). Atsižvelgiant į tai, kad valstybės pagalbos sąvoka yra Sutartyje tiesiogiai apibrėžta objektyvi ir teisinė sąvoka (2008 m. gruodžio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *British Aggregates* prieš Komisiją, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, 111 punktas), 373–375 punktuose išdėstyta nuomonė nedaro poveikio Sąjungos teismų pateiktam valstybės pagalbos sąvokos aiškinimui (2011 m. liepos 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Alcoa Trasformazioni* prieš Komisiją, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, 125 punktas); aiškinant Sutartį visais atvejais pirmiausia remiamasi Sąjungos teismų praktika.

⁽¹⁰⁶⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

⁽¹⁰⁷⁾ Elektros energijos kaupimas – elektros energijos galutinio naudojimo atidėjimas vėlesniam momentui nei ji buvo pagaminta arba elektros energijos pavertimas tokios formos energija, kurią galima kaupti, tokios energijos kaupimas ir vėlesnis tokios energijos pavertimas elektros energija.

⁽¹⁰⁸⁾ Šiluminės energijos kaupimas – šiluminės energijos galutinio naudojimo atidėjimas vėlesniam momentui nei ji buvo pagaminta arba elektros ar šiluminės energijos pavertimas tokios formos energija, kurią galima kaupti, tokios energijos kaupimas ir, kai tinkama, vėlesnis tokios energijos pavertimas šilumine energija galutiniam naudojimui (t. y. šildymui arba vėsinimui).

⁽¹⁰⁹⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 70 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽¹¹⁰⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 67 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

- f. pagalbos suma:
- (i) nustatoma rengiant atvirą, aiškų, skaidrų ir nediskriminacinį konkurencinį konkursą, pagrįstą iš anksto nustatytais objektyviais kriterijais, kuriais kuo labiau sumažinama strateginio pasiūlymų teikimo rizika ir nepakankamo susidomėjimo konkursu rizika ⁽¹¹¹⁾. Bent 70 proc. visų atrankos kriterijų, naudojamų pasiūlymų eiliškumui nustatyti, turi būti išreikšti pagalba vienam aplinkos apsaugos vienetui (pavyzdžiui, eurai už sumažinto CO₂ toną) arba pagalba vienam gaunamosios energijos arba įdiegtos galios vienetui, arba
 - (ii) nustatoma valstybės narės administraciniu lygmeniu, remiantis kiekvieno remiamo projekto investicinėmis sąnaudomis;
- g. pagalba saulės fotovoltinėms technologijoms, sausumos ir jūros vėjo jėgainėms ir hidroenergijos įrenginiams turi būti suteikiama tik konkurencinio konkurso būdu, laikantis 77 punkto f papunkčio i dalies;
- h. nukrypstant nuo 77 punkto g papunkčio, saulės fotovoltinėms technologijoms, sausumos ir jūros vėjo jėgainėms ir hidroenergijos įrenginiams taikyti konkurencinio konkurso procesą nėra privaloma, kai vienos įmonės vienam projektui teikiama pagalba neviršija 30 mln. EUR, o remiami projektai yra maži pagal šiuos kriterijus:
- (i) projektų įrengtoji galia yra 1 MW ar mažesnė, arba
 - (ii) projektų įrengtoji galia yra 6 MW ar mažesnė, jei jų 100 proc. nuosavybės priklauso MVĮ arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms, arba
 - (iii) tik vėjo energijos gamybos atveju – projektų įrengtoji galia yra 18 MW ar mažesnė, jei jų 100 proc. nuosavybės priklauso mažosioms įmonėms ar mikroįmonėms arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms;
- tokiu atveju pagalbos dydis administraciniu lygmeniu nustatomas remiantis 77 punkto f papunkčio ii dalimi;
- i. pagalbos intensyvumas neviršija:
- (i) 100 proc. visų investicinių sąnaudų, kai pagalba nustatoma konkurencinio konkurso būdu remiantis 77 punkto f papunkčio i dalimi, arba
 - (ii) 45 proc. visų investicinių sąnaudų, kai pagalbos dydis administraciniu lygmeniu nustatomas remiantis 77 punkto f papunkčio ii dalimi; pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 20 procentinių punktų, kai pagalba teikiama mažosioms įmonėms, ir 10 procentinių punktų, kai pagalba teikiama vidutinėms įmonėms;
- j. jeigu pagalba teikiama vandenilio gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių arba atsinaujinančiųjų energijos išteklių vandenilinių degalų ⁽¹¹²⁾ gamybai, valstybė narė turi užtikrinti, kad atsinaujinančiųjų išteklių vandenilis ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių vandeniliniai degalai būtų gaminami iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 ir jos įgyvendinimo arba deleguotuose aktuose išdėstyta iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamiems nebiologinės kilmės skystiesiems ir dujiniam degalams taikomą metodiką;
- k. jeigu pagalba teikiama biodegalų, skystųjų bioproduktų, biodujų (įskaitant biometaną) ir biomasės kuro gamybai, valstybė narė privalo užtikrinti, kad remiami degalai atitiktų Direktyvoje (ES) 2018/2001 ir jos įgyvendinimo aktuose arba pagal ją priimtuose deleguotuose aktuose nustatytus tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo kriterijus;
- l. pagalba turi būti teikiama įrengiamiems naujiems arba modernizuojamiems pajėgumams ⁽¹¹³⁾. Pagalbos suma nepriklauso nuo pagaminamos energijos kiekio. Pajėgumų modernizavimo atveju kriterijus pagalbai gauti atitinka tik papildomos sąnaudos, susijusios su modernizuojamu pajėgumu;

⁽¹¹¹⁾ Siekiant užtikrinti, kad konkursas būtų iš tiesų konkurencinis, turi būti nustatyta galios apimtis, dėl kurios rengiamas konkursas. Valstybė narė privalo įrodyti tikimybę, kad apimtis, dėl kurios rengiamas konkursas, atitiks galimus projektų pasiūlymus. Tai gali būti padaryta atsižvelgiant į praeityje rengtus aukcionus, technologijų tikslus nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane arba nustatant apsaugos mechanizmą siekiant atsižvelgti į nepakankamų pasiūlymų riziką. Jeigu per konkurencinį konkursą kelis kartus nepateikiama pakankamai pasiūlymų, valstybė narė turi nustatyti taisomąsias priemones bet kuriai būsimai su ta pačia technologija susijusiai schemai, apie kurią ji praneš Komisijai.

⁽¹¹²⁾ Skystieji ir dujiniai degalai, gaunami iš atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio, kurio energinė vertė gaunama iš atsinaujinančiųjų išteklių, išskyrus biomasę.

⁽¹¹³⁾ Modernizavimas – iš atsinaujinančiųjų išteklių energiją gaminančių elektrinių atnaujinimas, įskaitant visų arba dalies įrenginių arba valdymo sistemų ir įrangos pakeitimą, siekiant pakeisti pajėgumą arba padidinti įrenginio naudingumą arba galią.

- m. pagalba pagal šį skirsnį gali būti sumuojama su bet kuria kita valstybės pagalba, išskyrus teikiama pagal šio komunikato 2.5.2 skirsnį, arba su centralizuotai valdomomis lėšomis, jei tos priemonės susijusios su skirtingomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias galima nustatyti. Pagalba gali būti sumuojama su valstybės pagalba, išskyrus teikiama pagal šio komunikato 2.5.2 skirsnį, arba su centralizuotai valdomomis lėšomis, susijusiomis su tomis pačiomis (iš dalies ar visiškai sutampančiomis) tinkamomis finansuoti išlaidomis, tik tuo atveju, kai dėl tokio sumavimo neviršijamas taikomas pagalbos intensyvumas, nustatytas 77 punkto i papunktyje ⁽¹¹⁴⁾;
- n. pagalba pagal šį skirsnį gali būti sumuojama su pagalba pagal šio komunikato 2.5.2 skirsnį tik tais atvejais, kai pagal pagalbos, apie kurią pranešta, schemą tokia galimybė yra numatyta pradinio pranešimo metu;
- o. pagalba gali būti teikiama investicijoms, su kuriomis susiję darbai pradėti nuo 2023 m. kovo 9 d., išskyrus investicijas, tinkamas finansuoti pagal ankstesnę laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, kurių darbai galėjo būti pradėti 2022 m. liepos 20 d.; projektams, pradėtiems iki 2023 m. kovo 9 d. arba iki 2022 m. liepos 20 d., kai investicijos atitinka reikalavimus pagal ankstesnę laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, pagalba gali būti teikiama, jei investicijas reikia gerokai paspartinti arba išplėsti jų apimtį. Tokiais atvejais pagalbos skyrimo kriterijus atitinka tik papildomos išlaidos, susijusios su spartinimo pastangomis arba platesne apimtimi;
- p. pagalba turi skatinti pagalbos gavėją vykdyti investiciją, kurios be pagalbos jis nevykdytų arba kurią vykdytų mažesniu mastu arba kitaip. Komisija mano, kad, atsižvelgiant į išskirtinius ekonominius sunkumus, kurie įmonėms kyla dėl dabartinės krizės, jeigu pagalba nebūtų teikiama, pagalbos gavėjai paprastai tęstų savo veiklą jos nekeisdami, jeigu toks veiklos tęsimas jos nekeičiant nėra Sąjungos teisės pažeidimas;
- q. valstybė narė turi užtikrinti, kad būtų laikomasi reikšmingos žalos nedarymo principo.

2.5.2. Veiklos pagalba atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo plėtrai paspartinti

- (78) Komisija laikys veiklos pagalbą atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimui ir energijos kaupimui skatinti suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:
- a. pagalba teikiama vienam iš šių tikslų:
 - (i) atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybai, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 1 punkte, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio ir atsinaujinančiųjų išteklių vandenilinių degalų gamybą, bet ne elektros energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio;
 - (ii) elektros energijos kaupimo ⁽¹¹⁵⁾ ir šiluminės energijos kaupimo ⁽¹¹⁶⁾ valdymui (taip pat derinant su vienos ar kelių rūšių investicijomis, kurioms taikomas šis skirsnis);
 - (iii) atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio, biodegalų, skystųjų bioproduktų, biodujų (įskaitant biometaną) ir biomasės kuro saugyklų, kurios per metus pripildomos bent 75 proc. iš tiesiogiai prijungtų atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio, biodegalų, skystųjų bioproduktų, biodujų ir biomasės kuro gamybos įrenginių, valdymui;
 - b. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatyta tam tikra galios ar produkcijos apimtis ir biudžetas;
 - c. pagalbos schemos gali būti apribotos viena ar keliomis technologijomis pagal 78 punkto a papunktį, tačiau negali aprėpti jokio dirbtinio apribojimo ar diskriminacijos (įskaitant licencijų, leidimų ar koncesijų suteikimą, kai jų reikia);
 - d. pagalba suteikiama iki 2025 m. gruodžio 31 d. Įrenginiai, išskyrus jūros vėjo technologijas, turi būti baigti diegti ir pradėti veikti per 36 mėnesius po pagalbos suteikimo datos. Schema turėtų apimti veiksmingą sankcijų sistemą, taikomą tuo atveju, jei šio termino nesilaikoma;

⁽¹¹⁴⁾ Jei valstybė narė leidžia pagalbą tokiu būdu sumuoti, ji privalo nurodyti kiekvienai priemonei taikomą metodą, kuriuo užtikrinama atitiktis šiame punkte nurodytoms sąlygoms.

⁽¹¹⁵⁾ Kaip apibrėžta 107 išnašoje.

⁽¹¹⁶⁾ Kaip apibrėžta 108 išnašoje.

- e. pagalba teikiama abipusių susitarimų dėl skirtumo ⁽¹¹⁷⁾, susietų su įrenginio pagamintos energijos vienetais, forma, o tų susitarimų trukmė neturi būti ilgesnė nei 20 metų po to, kai įrenginiai, kuriems teikta pagalba, pradėjo veikti ⁽¹¹⁸⁾;
- f. pagalbos suma nustatoma:
- (i) arba rengiant atvirą, aiškų, skaidrų ir nediskriminacinį konkurencinį konkursą, pagrįstą iš anksto nustatytais objektyviais kriterijais, kuriais kuo labiau sumažinama strateginio pasiūlymų teikimo rizika ir nepakankamo susidomėjimo konkursu rizika ⁽¹¹⁹⁾. Bent 70 proc. visų atrankos kriterijų, naudojamų pasiūlymų eiliškumui nustatyti, turi būti išreikšti pagalba vienam aplinkos apsaugos vienetui (pavyzdžiui, eurai už sumažinto CO₂ toną) arba pagalba vienam gaunamosios energijos arba galios vienetui; arba
 - (ii) taip, kad vykdymo kaina, kurią administraciniu lygmeniu nustato kompetentinga reguliavimo institucija ⁽¹²⁰⁾, padengtų tikėtinas grynąsias išlaidas, įskaitant įvertintą VSKK (vidutinę svertinę kapitalo kainą), atsižvelgiant į visas pagrindines pajamas ir bet kokią jau gautą pagalbą;
- g. pagalba elektros energijos gamybai saulės fotovoltinėmis technologijomis, sausumos ir jūros vėjo jėgainėmis ir hidroenergijos įrenginiais turi būti suteikiama tik konkurencingo konkurso būdu, laikantis 78 punkto f papunkčio i dalies;
- h. nukrypstant nuo 78 punkto g papunkčio, elektros energijos gamybai saulės fotovoltinėmis technologijomis, sausumos ir jūros vėjo jėgainėmis ir hidroenergijos įrenginiais taikyti konkurencinio konkurso procesą nėra privaloma, kai vienos įmonės vienam projektui teikiama pagalba neviršija 30 mln. EUR, o remiami projektai yra maži pagal šiuos kriterijus:
- (i) projektų įrengtoji galia yra 1 MW ar mažesnė, arba
 - (ii) projektų įrengtoji galia yra 6 MW ar mažesnė, jei jų 100 proc. nuosavybės priklauso MVĮ arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms, arba
 - (iii) tik vėjo energijos gamybos atveju – projektų įrengtoji galia yra 18 MW ar mažesnė, jei jų 100 proc. nuosavybės priklauso mažosioms įmonėms ar mikroįmonėms arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos bendrijoms;
- tokiu atveju pagalbos dydis administraciniu lygmeniu nustatomas remiantis 78 punkto f papunkčio ii dalimi;
- i. pagalba turi būti tokia, kad būtų išvengta bet kokio nepagrįsto efektyvaus rinkų veikimo iškraipymo, visų pirma, kad būtų išsaugotos efektyvios veiklos paskatos ir kainų signalai. Pirmiausia pagalbos gavėjai neturėtų būti skatinami siūlyti savo produkciją už mažesnę kainą nei jų ribinės sąnaudos ir neturi gauti pagalbos gamybai tais laikotarpiais, kai tos produkcijos rinkos vertė yra neigiama ⁽¹²¹⁾;

⁽¹¹⁷⁾ Abipusis susitarimas dėl skirtumo – elektros energijos gamybos įrenginio operatoriaus ir kitos sandorio šalies, kuri paprastai yra viešasis subjektas, pasirašyta sutartis, pagal kurią tiek teikiama minimali atlyginimo apsauga, tiek ribojamas atlyginimo perviršis. Sutartimi siekiama skatinti tolesnį elektros energijos gamybos įrenginio veikimą ir veiksmingą dalyvavimą energijos rinkose.

⁽¹¹⁸⁾ Paramos mokėjimai pagal sutartį gali būti vykdomi tik 20 metų, bet valstybės narės gali savo nuožiūra įpareigoti įrenginių savininkus toliau grąžinti lėšas pagal sutartį tol, kol įrenginiai, kuriems teikta parama, tęsia veiklą.

⁽¹¹⁹⁾ Siekiant užtikrinti, kad konkursas būtų iš tiesų konkurencinis, turi būti nustatyta galios ar gamybos apimtis, dėl kurios rengiamas konkursas. Valstybė narė privalo įrodyti tikimybę, kad apimtis, dėl kurios rengiamas konkursas, atitiks galimus projektų pasiūlymus. Tai gali būti padaryta atsižvelgiant į praeityje rengtus aukcionus, technologijų tikslus nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane arba nustatant apsaugos mechanizmą siekiant atsižvelgti į nepakankamų pasiūlymų riziką. Jeigu per konkurencinį konkursą kelis kartus nepateikiama pakankamai pasiūlymų, valstybė narė turi nustatyti taisomąsias priemones bet kuriai būsimai su ta pačia technologija susijusiai schemai, apie kurią ji praneš Komisijai.

⁽¹²⁰⁾ Reguliavimo institucija – reguliavimo institucija, kurią kiekviena valstybė narė paskiria pagal Direktyvos (ES) 2019/944 (OL L 158, 2019 6 14, p. 125) 57 straipsnio 1 dalį.

⁽¹²¹⁾ Mažiems atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos įrenginiams gali būti teikiama tiesioginė kainų parama, kuria padengiamos visos veiklos sąnaudos, ir nereikalaujama, kad jie parduotų savo elektros energiją rinkoje, laikantis Direktyvos (ES) 2018/2001 4 straipsnio 3 dalyje nustatytos išimties. Įrenginiai laikomi mažais, jeigu jų galia yra mažesnė už 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (nauja redakcija) (OL L 158, 2019 6 14, p. 54) 5 straipsnyje nustatytą taikomą ribą.

- j. jeigu pagalba teikiama vandenilio gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių arba atsinaujinančiųjų energijos išteklių vandenilinių degalų ⁽¹²²⁾ gamybai, valstybė narė turi užtikrinti, kad atsinaujinančiųjų išteklių vandenilis ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių vandeniliniai degalai būtų gaminami iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 ir jos įgyvendinimo arba deleguotuose aktuose išdėstytą iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamiems nebiologinės kilmės skystiesiems ir dujiniam degalams taikomą metodiką;
- k. jeigu pagalba teikiama biodegalų, skystųjų bioproduktų, biodujų (įskaitant biometaną) ir biomasės kuro gamybai, valstybė narė privalo užtikrinti, kad remiami degalai atitiktų Direktyvoje (ES) 2018/2001 ir jos įgyvendinimo aktuose arba pagal ją priimtuose deleguotuose aktuose nustatytus tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo kriterijus;
- l. pagalba turi būti teikiama įrengiamiems naujiems arba modernizuojamiems pajėgumams ⁽¹²³⁾;
- m. pagalba pagal šį skirsnį gali būti sumuojama su bet kuria kita valstybės pagalba arba su centralizuotai valdomomis lėšomis, jei tos priemonės susijusios su skirtingomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias galima nustatyti. Pagalba gali būti sumuojama su valstybės pagalba arba su centralizuotai valdomomis lėšomis, susijusiomis su tomis pačiomis (iš dalies ar visiškai sutampančiomis) tinkamomis finansuoti išlaidomis, tik tuo atveju, kai dėl tokio sumavimo neviršijama 100 proc. tikėtinų grynąjų išlaidų, nustatytų 78 punkto f papunkčio ii dalyje ⁽¹²⁴⁾;
- n. pagalba gali būti teikiama įrenginiams, su kuriais susiję darbai pradėti nuo 2023 m. kovo 9 d., išskyrus investicijas, tinkamas finansuoti pagal ankstesnę laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, kurių darbai galėjo būti pradėti 2022 m. liepos 20 d.; projektams, pradėtiems iki 2023 m. kovo 9 d. arba iki 2022 m. liepos 20 d., kai investicijos atitinka reikalavimus pagal ankstesnę laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, pagalba gali būti teikiama, jei investicijas reikia gerokai paspartinti arba išplėsti jų apimtį. Tokiais atvejais pagalbos skyrimo kriterijus atitinka tik papildomos išlaidos, susijusios su spartinimo pastangomis arba platesne apimtimi;
- o. pagalba turi skatinti pagalbos gavėją vykdyti veiklą, kurios be pagalbos jis nevykdytų arba kurią vykdytų mažesniu mastu arba kitaip. Komisija mano, kad, atsižvelgiant į išskirtinius ekonominius sunkumus, kurie įmonėms kyla dėl dabartinės krizės, jeigu pagalba nebūtų teikiama, pagalbos gavėjai paprastai tęstų savo veiklą jos nekeisdami, jeigu toks veiklos tęsimas jos nekeičiant nėra Sąjungos teisės pažeidimas;
- p. valstybė narė turi užtikrinti, kad būtų laikomasi reikšmingos žalos nedarymo principo.

(79) Komisija laikys pagalbą didžiausiam esamų įrenginių elektros energijos gamybos pajėgumui padidinti, nedarant papildomų investicijų, suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jeigu bus laikomasi šių sąlygų:

- a. esami įrenginiai buvo prijungti prie tinklo iki 2022 m. spalio 1 d. ir jiems buvo teikiama pagalba, kurią Komisija patvirtino pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą arba apie kurią nereikėjo pranešti;
- b. pagalba yra būtina didžiausiai esamų įrenginių galiai padidinti, kad vieno įrenginio galia būtų padidinta daugiausia 1 MW arba lygiaverčiu dydžiu, nedarant papildomų investicijų;
- c. pagalba suteikiama iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir tinkamas finansuoti laikotarpis paramai pagal šią pagalbos priemonę gauti baigiasi 2024 m. gruodžio 31 d.;
- d. pagalba atitinka 78 punkto a, b, c, e, i ir j papunkčiuose nustatytus reikalavimus;
- e. pagalba pagal šią priemonę neturi būti sumuojama su kita pagalba, kuria remiamas tas pats pajėgumų didinimas.

⁽¹²²⁾ Skystieji ir dujiniai degalai, gaunami iš atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio, kurio energinė vertė gaunama iš atsinaujinančiųjų išteklių, išskyrus biomasę.

⁽¹²³⁾ Kaip apibrėžta 113 išnašoje.

⁽¹²⁴⁾ Jei valstybė narė leidžia pagalbą tokiu būdu sumuoti, ji privalo nurodyti kiekvienai priemonei taikomą metodą, kuriuo užtikrinama atitiktis šiame punkte nurodytoms sąlygoms.

2.6. Pagalba pramonės gamybos procesų priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, vykdančią elektrifikaciją ir (arba) naudojant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektrolizinių vandenilį, atitinkantį tam tikras sąlygas, taip pat energijos vartojimo efektyvumo priemonėms

- (80) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių, atsižvelgiant į dabartinę krizę ir į planą „REPowerEU“ labai svarbu skatinti investicijas į pramonės veiklos dekarbonizaciją, siekiant greitai sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro importo. Spartesnė elektrifikacija ir energijos vartojimo efektyvumo priemonės pramonėje, taip pat technologijos, kurioms naudojamas vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektrolizinis vandenilis, atitinkantis 81 punkto i papunkčio sąlygas, arba atsinaujinančiųjų energijos išteklių vandeniliniai degalai, atitinkantys 81 punkto h papunkčio sąlygas, yra tinkamas, būtinas ir tikslingas sprendimas priklausomybei nuo importuojamo iškastinio kuro sumažinti.
- (81) Komisija suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą laikys pagalbą investicijoms, kuriomis i) iš esmės sumažinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, išmetamas dėl pramoninės veiklos, kurioje šiuo metu kaip energijos šaltinis arba pradinė žaliava naudojamas iškastinis kuras, arba ii) iš esmės sumažinamas pramoninei veiklai ir procesams suvartojamos energijos kiekis, jeigu laikomasi visų šių sąlygų:
- a. pagalba teikiama pagal schemą, kuriai numatyta biudžeto sąmata;
 - b. didžiausia individualios pagalbos suma, kuri gali būti suteikta vienai įmonei, iš esmės neturi viršyti 10 proc. viso tokiai schemai skirto biudžeto arba 200 mln. EUR. Kai valstybė narė Komisijos vertinimui pateikia tinkamą pagrindimą, Komisija gali patvirtinti schemas, pagal kurias numatoma teikti individualios pagalbos sumas, viršijančias 10 proc. viso tokiai schemai skirto biudžeto;
 - c. pagalba teikiama tiesioginėmis dotacijomis, grąžintinais avansais, paskolomis ⁽¹²⁵⁾, garantijomis ⁽¹²⁶⁾ arba mokesčių lengvatomis, įskaitant mokesčio kreditus;
 - d. investicijos ⁽¹²⁷⁾ turi suteikti galimybę pagalbos gavėjui pasiekti vieną iš šių dalykų arba juos abu:
 - (i) elektrifikuojant gamybos procesus bent 40 proc., palyginti su padėtimi iki pagalbos suteikimo, sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kurį tiesiogiai išmeta jo pramonės įrenginiai, šiuo metu kaip energijos šaltinį arba pradinę žaliavą naudojantys iškastinį kurą, arba naudojamą iškastinį kurą pakeisti vandeniliu iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir elektroliziniu vandeniliu, atitinkančiu 81 punkto g ir i papunkčių sąlygas, arba atsinaujinančiųjų energijos išteklių vandenilniais degalais, atitinkančiais 81 punkto h papunkčio sąlygas; siekiant patikrinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą, turi būti atsižvelgiama ir į deginant biomasę faktiškai išmetamus teršalus ⁽¹²⁸⁾;
 - (ii) palyginti su padėtimi iki pagalbos suteikimo, bent 20 proc. sumažinti vykdančią veiklą, kuriai teikiama pagalba, pramonės įrenginių suvartojamos energijos kiekį ⁽¹²⁹⁾;
 - e. teikiant pagalbą investicijoms, susijusioms su veikla, kuriai taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pagalbos gavėjo įrenginių išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis turi sumažėti iki lygio, žemesnio už atitinkamą santykinę vertę, taikomą suteikiant nemokamus apyvartinius taršos leidimus, nustatytą Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/447 ⁽¹³⁰⁾;

⁽¹²⁵⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 70 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽¹²⁶⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 67 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽¹²⁷⁾ Pagalbai investicijoms, kuriomis siekiama sumažinti tiesiogiai išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį arba suvartojamos energijos kiekį, be kita ko, žemiau šio komunikato 81 punkto d papunktyje nurodytų ribų, gali būti netaikomas pranešimo reikalavimas, jeigu paisoma Bendrajame bendrosios išimties reglamente nustatytų taisyklių.

⁽¹²⁸⁾ Tiesiogiai išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į vidutinį tiesiogiai išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį per penkerius metus prieš pagalbos paraišką (vidutiniškai per metus išmetamas teršalų kiekis).

⁽¹²⁹⁾ Suvartojamos energijos kiekio sumažinimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į suvartotos energijos kiekį per penkerius metus prieš pagalbos paraišką (vidutiniškai per metus suvartotos energijos kiekis).

⁽¹³⁰⁾ 2021 m. kovo 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/447, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 2 dalį nustatomos patikslintos santykinės taršos rodiklių vertės, taikomos 2021–2025 m. laikotarpiu suteikiant nemokamus apyvartinius taršos leidimus (OL L 87, 2021 3 15, p. 29).

- f. pagalba neturi būti skirta bendros pagalbos gavėjo gamybos apimties padidininimui finansuoti. Tai nedaro poveikio nedideliems gamybos apimties padidininimams dėl techninių priežasčių. Laikoma, kad tokie atvejai apima gamybos apimties padidininimus, neviršijančius 2 proc., palyginti su padėtimi iki pagalbos suteikimo;
- g. jeigu pagalba teikiama investicijai į pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, naudojant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, valstybė narė turi užtikrinti, kad naudojamas vandenilis būtų gaminamas iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 ir jos įgyvendinimo arba deleguotuosiuose aktuose išdėstyta iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamiems nebiologinės kilmės skystiesiems ir dujiniams degalams taikomą metodiką;
- h. jeigu pagalba teikiama investicijai į pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, naudojant atsinaujinančiųjų išteklių vandenilinius degalus, tie degalai turi atitikti visus šiuos reikalavimus:
- (i) tai yra skystieji ir dujiniai degalai, gaunami iš atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio, kurio energinė vertė gaunama iš atsinaujinančiųjų išteklių, išskyrus biomasę;
 - (ii) jų gyvavimo ciklu sutaupoma bent 70 proc. išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, palyginti su lyginamojo iškastinio kuro verte, t. y. 94 g CO₂eq/MJ, ir
 - (iii) jie pagaminti pagal Direktyvoje (ES) 2018/2001 ir jos įgyvendinimo ar deleguotuosiuose aktuose nustatytas metodikas, taikomas iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminamiems nebiologinės kilmės skystiesiems ir dujiniams degalams;
- i. pagalba taip pat gali būti teikiama investicijai į pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, susijusį su naudojant elektros energiją pagaminto vandenilio naudojimu, vienu iš šių atvejų:
- (i) vandenilis gaminamas tik tomis valandomis, kuriomis ribinis generavimo vienetas prekybos zonoje, kurioje elektrolizeris yra atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiams, kuriais naudojama elektros energija, yra iškastinio kuro nenaudojanti elektrinė. Tokiomis valandomis pagamintas vandenilis, kuris jau yra apskaitytas kaip atsinaujinančiųjų išteklių vandenilis, kaip apibrėžta 81 punkto g papunktyje, negali būti antrą kartą įskaičiuotas pagal šį skirsnį;
 - (ii) kitu atveju vandenilis gaminamas elektros energiją gaunant iš tinklo, ir elektrolizeris gamina vandenilį tokį skaičių pilnutinės apkrovos valandų, kuris yra lygus skaičiui valandų, kuriomis ribinę elektros energijos kainą prekybos zonoje nustatė įrenginiai, gaminantys elektros energiją, nenaudodami iškastinio kuro, arba yra už tą skaičių mažesnis; vandenilis, pagamintas per tokį skaičių pilnutinės apkrovos valandų, kuris yra lygus skaičiui valandų, kuriomis ribinę elektros energijos kainą prekybos zonoje nustatė įrenginiai, gaminantys elektros energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių, arba yra už tą skaičių mažesnis, ir jau apskaitytas kaip atsinaujinančiųjų išteklių vandenilis, kaip apibrėžta 81 punkto g papunktyje, negali būti antrą kartą įskaičiuotas pagal šį skirsnį;
 - (iii) kitu atveju valstybė narė turi užtikrinti, kad naudojamo elektrolizinio vandenilio per gyvavimo ciklą išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis būtų bent 70 proc. mažesnis, palyginti su lyginamojo iškastinio kuro verte, t. y. 94 g CO₂eq/MJ, ir kad vandenilis būtų gaunamas iš neiškastinių energijos išteklių. Dėl elektrai priskiriamo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaičiavimo metodikos neturėtų padidėti iškastinio kuro naudojimas, laikantis plano „REPowerEU“ tikslų. Šio skirsnio taikymo tikslais gali būti naudojama tik pagaminto vandenilio dalis, atitinkanti iškastinio kuro nenaudojančių elektrinių gamybos šalyje pagamintos elektros energijos vidutinę dalį, įvertintą per dvejus metus iki nagrinėjamų metų. Vandenilio, pagaminto pagal šį papunktį, dalis, atitinkanti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją gaminančių elektrinių gamybos šalyje pagamintos elektros energijos vidutinę dalį, įvertintą per dvejus metus iki nagrinėjamų metų, negali būti įskaičiuojama antrą kartą pagal šį skirsnį, jeigu ji jau buvo apskaityta kaip vandenilis iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagal 81 punkto g papunktį;
- j. pagalba teikiama iki 2025 m. gruodžio 31 d. su sąlyga, kad investicija finansuotinas įrenginys arba įranga turi būti užbaigti ir pradėti eksploatuoti per 36 mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos. Schema turėtų apimti veiksmingą sankcijų sistemą, taikomą tuo atveju, jei šio termino nesilaikoma;

- k. pagalba gali būti teikiama investicijoms, su kuriomis susiję darbai pradėti nuo 2023 m. kovo 9 d., išskyrus investicijas, tinkamas finansuoti pagal ankstesnę laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, kurių darbai galėjo būti pradėti 2022 m. liepos 20 d.; projektams, pradėtiems iki 2023 m. kovo 9 d. arba 2022 m. liepos 20 d., kai investicijos atitinka reikalavimus pagal ankstesnę laikinąją valstybės pagalbos sistemą krizės sąlygomis, pagalba gali būti teikiama, jei investicijas reikia gerokai paspartinti arba išplėsti jų apimtį. Tokiais atvejais pagalbos skyrimo kriterijus atitinka tik papildomos išlaidos, susijusios su spartinimo pastangomis arba platesne apimtimi;
- l. pagalba neturi būti teikiama vien už taikomų Sąjungos standartų laikymąsi ⁽¹³¹⁾;
- m. pagalba turi skatinti pagalbos gavėją vykdyti investiciją, kurios be pagalbos jis nevykdytų arba kurią vykdytų mažesniu mastu arba kitaip. Komisija mano, kad, atsižvelgiant į išskirtinius ekonominius sunkumus, kurie įmonėms kyla dėl dabartinės krizės, jeigu pagalba nebūtų teikiama, pagalbos gavėjai paprastai tęstų savo veiklą jos nekeisdami, jeigu toks veiklos tęsimas jos nekeičiant nėra Sąjungos teisės pažeidimas; laikoma, kad pagalbos gavėjai tęstų savo veiklą, susijusią su 81 punkto d papunkčio i dalyje nurodytomis investicijomis, jos nekeisdami;
- n. tinkamos finansuoti išlaidos yra skirtumas tarp projekto, nurodyto 81 punkto d papunktyje, išlaidų ir sumažintų išlaidų arba papildomų pajamų, palyginti su padėtimi, kai pagalba neteikiama, visu investicijos laikotarpiu. Schema turi būti parengta taip, kad leistų spręsti nenumatyto pelno problemą, įskaitant ypač aukštų elektros energijos ar gamtinių dujų kainų laikais, iš anksto nustatant lėšų susigrąžinimo mechanizmą. Pagalbos intensyvumas neturi viršyti 40 proc. tinkamų finansuoti išlaidų. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų, kai pagalba teikiama vidutinėms įmonėms, ir 20 procentinių punktų, kai pagalba teikiama mažosioms įmonėms. Pagalbos intensyvumas taip pat gali būti padidintas 15 procentinių punktų investicijoms, dėl kurių bent 55 proc. sumažinamas tiesiogiai išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis arba bent 25 proc. sumažinamas suvartojamos energijos kiekis, palyginti su padėtimi iki investicijos ⁽¹³²⁾;
- o. kaip alternatyva 81 punkto n papunkčiui, pagalbos suma nustatoma rengiant atvirą, aiškų, skaidrų ir nediskriminacinį konkurencinį konkursą, pagrįstą iš anksto nustatytais objektyviais kriterijais, kuriais kuo labiau sumažinama strateginio pasiūlymų teikimo rizika. Bent 70 proc. visų atrankos kriterijų, naudojamų pasiūlymų eiliškumui nustatyti, turi būti išreikšti pagalba vienam aplinkos apsaugos vienetai (pavyzdžiui, eurai už sumažinto CO₂ toną arba eurai už sutaupytos energijos vieneta). Su konkursu susijęs biudžetas turi būti privalomas apribojimas, nes galima tikėtis, kad pagalbą gaus ne visi konkurso dalyviai;
- p. kaip dar viena alternatyva 81 punkto n ir o papunkčiams, tinkamos finansuoti išlaidos gali atitikti su 81 punkto d papunktyje nurodytu projektu susijusias investicines sąnaudas, visų pirma įrangos, mašinų ar įrenginių, kurių reikia elektrifikacijai, perėjimui prie vandenilio ar vandenilinių degalų arba energijos vartojimo efektyvumo didinimui užtikrinti, sąnaudas. Tokiu atveju pagalbos intensyvumas negali viršyti 60 proc. tinkamų finansuoti išlaidų 81 punkto d papunkčio i dalyje nurodytų investicijų atveju, išskyrus elektrifikacijos projektus. Elektrifikacijos projektų ir 81 punkto d papunkčio ii dalyje nurodytų investicijų atveju pagalbos intensyvumas neturi viršyti 30 proc. tinkamų finansuoti išlaidų;
- q. pagalba pagal šį skirsnį gali būti sumuojama su bet kuria kita valstybės pagalba arba su centralizuotai valdomomis lėšomis, jei tos priemonės susijusios su skirtingomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias galima nustatyti;

⁽¹³¹⁾ Sąjungos standartas – a) privalomas Sąjungos standartas, nustatantis rodiklius, kuriuos atskiros įmonės turi pasiekti aplinkosaugos srityje, išskyrus Sąjungos lygmeniu nustatytus standartus arba tikslus, kurie privalomi valstybėms narėms, bet ne atskiroms įmonėms, b) įpareigojimas taikyti geriausius prieinamus gamybos būdus (GPGB), apibrėžtus Direktyvoje 2010/75/ES, ir užtikrinti, kad išmetamųjų teršalų kiekis neviršytų kiekio, kuris būtų pasiektas taikant GPGB; jeigu su GPGB susiję išmetamųjų teršalų kiekiai nustatyti įgyvendinimo aktuose, priimtuose pagal Direktyvą 2010/75/ES ar pagal kitas taikytinas direktyvas, įgyvendinant į šį komunikatą bus taikomi tie kiekiai; jeigu tie kiekiai išreikšti intervalu, bus taikoma ta riba, nuo kurios laikoma, kad atitinkama įmonė pradėjo taikyti GPGB.

⁽¹³²⁾ Tiesiogiai išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio arba suvartojamos energijos kiekio sumažinimas turi būti vertinami atsižvelgiant į vidutinį tiesiogiai išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį arba suvartotos energijos kiekį per penkerius metus prieš pagalbos paraišką (vidutiniškai per metus išmetamas teršalų kiekis / suvartotos energijos kiekis).

- r. pagal 81 punkto n ir o papunkčius teikiama pagalba gali būti sumuojama su kita pagalba arba centralizuotai valdomomis lėšomis iš dalies sutampančioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti, jei neviršijama didžiausia pagalbos suma, leidžiama pagal 81 punkto n ir o papunkčius;
- s. pagal 81 punkto p papunktį teikiama pagalba gali būti sumuojama su kita pagalba arba centralizuotai valdomomis Sąjungos lėšomis iš dalies sutampančioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti, jei neviršijamas taikytinas didžiausias pagalbos intensyvumas ir (arba) pagalbos suma pagal bet kurią iš atitinkamų taisyklių. Bendra pagalbos suma jokių būdu negali viršyti 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų.

2.7. Pagalba suvartojamos elektros energijos kiekiui papildomai mažinti

- (82) Be pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą turimų galimybių ir šiame komunikate išdėstytų galimybių, gali prireikti laikinos paramos, kad pagal Reglamento (ES) 2022/1854⁽¹³³⁾ 3 ir 4 straipsnius būtų sumažintas suvartojamos elektros energijos kiekis. Ta parama gali padėti sumažinti elektros energijos, gaminamos naudojant brangesnes technologijas (šiuo metu tai dujas naudojančios technologijos), suvartojimą ir taip palengvinti padėti, susidariusią dėl išskirtinai padidėjusių elektros energijos kainų. Todėl taip pat svarbu išlaikyti esamas paskatas mažinti elektros energijos suvartojimą ir užtikrinti derėjimą su dujų poreikio mažinimo tikslais, nustatytais Reglamente (ES) 2022/1369⁽¹³⁴⁾. Atsižvelgiant į valstybių narių skirtumus, reikia gairių, kuriomis būtų užtikrinta, kad lankstumas būtų pagrįstas kriterijais, kuriais siekiama užtikrinti vienodas sąlygas ir išsaugoti bendrosios rinkos vientisumą.
- (83) Komisija pagalbą suvartojamos elektros energijos kiekiui mažinti laikys suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, jeigu bus laikomasi visų šių sąlygų:
- a. pagalba kaip finansinė kompensacija turi būti teikiama tik kai tokia kompensacija mokama už papildomą nesuvaldomą elektros energiją, palyginti su numatomu suvartojimu pagal pagrindinį scenarijų per atitinkamą valandą be konkurencinio konkurso, nurodyto 83 punkto e papunktyje (toliau – papildomas suvartojimo mažinimas). Papildomam suvartojimo mažinimui nustatyti gali būti naudojamos įvairios metodikos. Siekdamas užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama tik poreikiui papildomai mažinti, valstybės narės apskritai turėtų atsižvelgti į didesnių energijos kainų teikiamas paskatas, visas kitų paramos išmokų ir schemų teikiamas paskatas, oro sąlygas ir manipuliavimo riziką;
 - b. pagalba pirmiausia turi būti siekiama padėti pasiekti Reglamento (ES) 2022/1854⁽¹³⁵⁾ 3 ir 4 straipsniuose nustatytą suvartojamos elektros energijos kiekio mažinimo tikslą. Jeigu pagalba suplanuota taip, kad būtų siekiama daugiau nei tų tikslų, valstybės narės privalo įrodyti, kad pagalba teikia papildomos naudos (pavyzdžiui, sumažina energetikos sistemos išlaidas arba dujų vartojimą) ir yra būtina⁽¹³⁶⁾ ir proporcinga dideliems ekonomikos sutrikimams atitaisyti, kartu išsaugant vidaus rinką;
 - c. pagalba turi būti teikiama pagal schemą, kuriai numatyta tam tikra pajėgumų apimtis ir biudžetas;
 - d. pagalba gali būti teikiama įvairiomis formomis, įskaitant tiesiogines dotacijas, paskolas⁽¹³⁷⁾ ir garantijas⁽¹³⁸⁾;
 - e. pagalba turi būti teikiama rengiant atvirą, aiškų, skaidrų ir nediskriminacinį konkurencinį konkursą, pagrįstą iš anksto nustatytais objektyviais kriterijais, kuriais kuo labiau sumažinama strateginio pasiūlymų teikimo rizika. Jeigu nustatoma kompensacijos permokos rizika, pagalba turi būti suplanuota taip, kad leistų spręsti nenumatyto pelno problemą, pavyzdžiui, iš anksto nustatant apibrėžtą lėšų susigrąžinimo mechanizmą;

⁽¹³³⁾ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261I, 2022 10 7, p. 1).

⁽¹³⁴⁾ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

⁽¹³⁵⁾ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261I, 2022 10 7, p. 1).

⁽¹³⁶⁾ Tokia pagalba paprastai bus laikoma būtina, jeigu ji padės sumažinti dujų vartojimą.

⁽¹³⁷⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama paskolomis, taikomos papildomos 70 punkto g papunktyje nustatytos sąlygos.

⁽¹³⁸⁾ Jeigu pagalba pagal šį skirsnį teikiama garantijomis, taikomos papildomos 67 punkto i papunktyje nustatytos sąlygos.

- f. konkurenciniame konkurse (-uose) iš principo turėtų būti leidžiama siūlyti visus įmanomus papildomo suvartojimo mažinimo būdus, visų pirma:
- i. vartotojams keisti elektros energijos vartojimą arba vengti ją vartoti;
 - ii. naudoti kaupimo įrenginius už skaitiklio, siekiant sumažinti suvartojimą piko valandomis (nebent dėl pagalbos suvartojimas nebūtų papildomai sumažintas), ir
 - iii. naudoti elektros energijos gamybos įrenginius už skaitiklio, kurie kaip kurą naudoja ne dujas. Valstybės narės gali pasirinkti neįtraukti elektros energijos, pagamintos naudojant kitą iškastinį kurą;
- g. 83 punkto f papunkčio atveju schemos gali būti taikomos tik vienos ar kelių kategorijų pagalbos gavėjams esant vienai iš šių aplinkybių:
- i. jeigu paslaugų, kurias gali pasiūlyti galimi pagalbos gavėjai, charakteristikų (trukmės, įskaitymo dažnio) skirtumai yra tokie, kad pasiūlymai už MWh negali būti laikomi palyginamais;
 - ii. jeigu valstybės narės gali įrodyti Komisijai, kad konkurencija nebus nepagrįstai iškraipoma, arba
 - iii. jeigu siekiama užtikrinti schemų įgyvendinimą laiku (pvz., pratęsiant galiojančių schemų trukmę).
- Bet kuriuo atveju schemose neturi būti jokio dirbtinai nustatyto apribojimo ar diskriminacijos. Pagal Direktyvos (ES) 2019/944 ⁽¹³⁹⁾ 17 straipsnį schemos neturi būti nepagrįstai apribotos ir taikomos tik konkrečioms vartotojams ar vartotojų grupėms, įskaitant telkėjus;
- h. tinkamumo dalyvauti konkurenciniame konkurse (-uose) kriterijai turi būti skaidrūs, objektyvūs ir nediskriminaciniai. Pagalbos gavėjai jau turi turėti tinkamus elektros skaitiklius ⁽¹⁴⁰⁾ arba išsipareigoti juos įdiegti prieš pradėdami papildomai mažinti vartojimą. Administracinio supaprastinimo sumetimais pagalbos gavėjams gali būti taikomas minimalaus pasiūlymo dydžio reikalavimas; šiuo atveju minimalus pasiūlymo dydis neturėtų viršyti 10 MW ir siekiant pasiekti tą ribą turi būti leidžiamas telkimas;
- i. kad pagalbos gavėjai galėtų nustatyti tikslią savo pasiūlymų kainą, turi būti nustatyti aiškūs ir objektyvūs kriterijai, kuriais turi būti aprašyta, kada papildomas pagalbos gavėjo suvartojimo mažinimas bus įskaitytas. Tačiau siekiant išvengti paskatų manipuliuoti dirbtinai padidinant numatomą suvartojimą pagal pagrindinį scenarijų, gali tekti nustatyti pakankamas apsaugos sąlygas, tokias kaip tam tikra įskaitymo randomizacija;
- j. siekiant išvengti neigiamų pasekmių dujų vartojimui, pagalbos gavėjai turėtų išsipareigoti, kad dėl papildomo elektros energijos suvartojimo mažinimo neišsaugų jų bendras dujų vartojimas. Be to, kad galėtų gauti elektros energijos suvartojimo piko valandomis mažinimo pagalbą ir pasinaudotų elektros energijos vartojimo perkėlimo iš piko valandų į ne piko ⁽¹⁴¹⁾ valandas nauda, kartu vengdami trukdyti siekti bendro suvartojamos energijos kiekio mažinimo tikslo, pagalbos gavėjai turėtų išsipareigoti ne piko valandomis suvartoti ne daugiau kaip 150 proc. elektros energijos kiekio, kuriuo sumažintas vartojimas piko valandomis ir už kurį mokama kompensacija;
- k. pagalbos gavėjai turi būti atrenkami per konkurencinį konkursą, remiantis mažiausia papildomo elektros energijos suvartojimo mažinimo vieneto kaina (EUR/Mwh arba lygiavertis dydis ⁽¹⁴²⁾). Valstybės narės gali nustatyti papildomą tikslą, skaidrius ir nediskriminacinius pasiūlymų eiliškumo nustatymo kriterijus, kad skatintų naudoti labiau aplinką tausojančias technologijas, taip siekiant remti Sąjungos aplinkos apsaugos tikslų įgyvendinimą;
- l. kiekvienam pagalbos gavėjui turi būti atlyginama pagal faktinį papildomą suvartojimo mažinimą (palyginti su papildomu suvartojimo mažinimu, kurį pagalbos gavėjas išsipareigojo pasiekti);

⁽¹³⁹⁾ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

⁽¹⁴⁰⁾ T. y. skaitiklis, kuris atskirai matuoja suvartojimą tuo metu, kai reikia papildomai mažinti poreikį, ir kai to nereikia.

⁽¹⁴¹⁾ Terminas „ne piko valandos“ turi būti apibrėžtas, siekiant išvengti, kad elektros energija apskritai nebūtų vartojama, kai jai gaminti naudojamos dujos.

⁽¹⁴²⁾ Pavyzdžiui, kai pagalbos gavėjai atrenkami pagal galios vieneto kainą (EUR/MW) už suvartojimo mažinimą per nustatytą valandų skaičių. Tokiu atveju valandų skaičius turi būti nustatytas iš anksto.

- m. pagalba neturi nepagrįstai trikdyti tinkamo elektros energijos vidaus rinkos veikimo. Valstybės narės gali leisti pagalbos schemoje dalyvauti kitų valstybių narių dalyviams;
- n. kompensuojamas papildomas suvartojimo mažinimas turi įvykti per laikotarpį, kuriam taikomas atitinkamas Reglamento (ES) 2022/1854 ⁽¹⁴³⁾ straipsnis (-iai), arba, jeigu pagalba neapsiriboja tais tikslais, iki 2023 m. gruodžio 31 d.;
- o. sumavimas su kitomis valstybės pagalbos priemonėmis yra įmanomas, jeigu išvengiama pernelyg didelės kompensacijos, užtikrinant, kad, pavyzdžiui, pagalba būtų teikiama per atvirą konkurencinį konkursą. Be kuriuo atveju pagalba negali būti teikiama, jeigu ja dengiamos netinkamos finansuoti išlaidos, kurios jau dengiamos kitomis valstybės pagalbos priemonėmis.

2.8. Pagalba spartesniam investavimui į sektorius, kurie yra strategiškai svarbūs pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos

- (84) Atsižvelgdamos į poreikį spartinti ekonomikos pertvarką ir įveikti dabartinę krizę, valstybės narės gali numatyti remti privačias investicijas, kad būtų panaikintas rentabilių investicijų deficitas sektoriuose, kurie yra strategiškai svarbūs pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, ir teikti paskatas jas sparčiai panaudoti, be kita ko, atsižvelgiant į pasaulinius iššūkius, keliančius pavojų, kad naujos investicijos į šiuos sektorius bus nukreiptos į EEE nepriklausančias trečiąsias valstybes.
- (85) Komisija laikys, kad pagalba investiciniams projektams, kurie yra strategiškai svarbūs pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jeigu tenkinamos šios sąlygos:
 - a. pagalba teikiama siekiant skatinti:
 - i. atitinkamos įrangos, skirtos pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, t. y. baterijų, saulės baterijų plokščių, vėjo jėgainių, šilumos siurblių, elektrolizerių ir anglies dioksido surinkimo ir saugojimo įrangos (CCUS), gamybą, arba
 - ii. pagrindinių komponentų, skirtų ir daugiausia naudojamų kaip tiesioginė žaliava i dalyje apibrėžtai įrangai gaminti, gamybą, arba
 - iii. susijusių svarbiausiųjų žaliavų, būtinų i ir ii dalyse apibrėžtai įrangai ir pagrindiniams komponentams gaminti, gamybą arba išgavimą;
 - b. pagalba teikiama pagal schemą ⁽¹⁴⁴⁾, kuriai numatyta biudžeto sąmata;
 - c. pagalba suteikiama iki 2025 m. gruodžio 31 d.;
 - d. pagalbos gavėjas dėl pagalbos turi kreiptis iki darbų pradžios ⁽¹⁴⁵⁾ ir pateikti valstybei narei šio komunikato II priede nurodytą reikiamą informaciją ⁽¹⁴⁶⁾;
 - e. pagalba gali būti teikiama tiesioginėmis dotacijomis arba kitomis formomis, pavyzdžiui, mokesčių lengvatomis, subsidijuojamomis naujų paskolų palūkanų normomis arba naujų paskolų garantijomis, jeigu nominalioji mokesčių lengvatos suma arba nominalioji pagrindinės naujos paskolos suma neviršija pagal šį punktą taikomo pagalbos intensyvumo ir bendrų pagalbos sumų. Kai garantijos arba paskolos teikiamos per kredito įstaigas ir kitas finansų įstaigas kaip finansų tarpininkus, turi būti laikomasi 67 punkto i papunktyje ir 70 punkto g papunktyje nustatytų sąlygų, siekiant užtikrinti, kad pagal šį skirsnį suteikta pagalba, kiek tai įmanoma, būtų tiesiogiai perduodama galutiniams pagalbos gavėjams;

⁽¹⁴³⁾ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261I, 2022 10 7, p. 1).

⁽¹⁴⁴⁾ Pagal tokią schemą gali būti finansuojami projektai, pateikti inovacijų fondui ir jo atrinkti, jeigu įvykdomos 85 punkto sąlygos.

⁽¹⁴⁵⁾ Darbų pradžia – su investicija susijusių statybos darbų pradžia arba pirmasis teisiškai privalomas įsipareigojimas užsakyti įrenginius, arba bet kuris kitas įsipareigojimas, dėl kurio investicija tampa neatšaukiama, atsižvelgiant į tai, kuris iš šių įvykių yra pirmesnis. Žemės pirkimas ir parengiamieji darbai, pavyzdžiui, leidimų gavimas ir preliminarinių galimybių studijų parengimas, darbų pradžia nelaikomi.

⁽¹⁴⁶⁾ Tokios pagalbos paraiškos gali būti grindžiamos bet kuriuo teisiniu pagrindu, jeigu pagal šio komunikato 2.8 skirsnį teiktinos pagalbos suma neviršija sumos, kurios buvo prašyta iš pradžių.

- f. tinkamos finansuoti išlaidos yra susijusios su visomis materialiojo turto (pvz., žemės, pastatų, įrangos, įrenginių, mašinų) ir nematerialiojo turto (pvz., patento teisių, licencijų, praktinės patirties ar kitos intelektualinės nuosavybės), reikalingo 85 punkto a papunktyje išvardytų prekių gamybai ar išgavimui, investicinėmis sąnaudomis. Nematerialusis turtas turi: 1) išlikti susijęs su atitinkama vietoje ir negali būti perkeliamas į kitas vietas; 2) būti naudojamas visų pirma atitinkamuose gamybos įrenginiuose, kuriems skirta pagalba; 3) būti amortizuojamas; 4) būti išigijamas rinkos sąlygomis iš trečiųjų šalių, nesusijusių su pirkėju; 5) būti įtrauktas į pagalbą gaunančios įmonės turtą ir 6) išlikti susijęs su projektu, kuriam skiriama pagalba, bent penkerius metus (arba MVĮ atveju – trejus metus);
- g. pagalbos intensyvumas negali viršyti 15 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, o bendra pagalbos vienai įmonei vienoje valstybėje narėje suma negali viršyti 150 mln. EUR. Tačiau:
- i. investicijų į remiamas vietas, nurodytas atitinkamai valstybei narei taikomame regioninės pagalbos žemėlapyje pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą (c punkto vietovės), atveju pagalbos intensyvumas gali būti padidintas iki 20 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, o bendra pagalbos suma negali viršyti 200 mln. EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje;
- ii. investicijų į remiamas vietas, nurodytas atitinkamai valstybei narei taikomame regioninės pagalbos žemėlapyje pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies a punktą (a punkto vietovės), atveju pagalbos intensyvumas gali būti padidintas iki 35 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, o bendra pagalbos suma negali viršyti 350 mln. EUR vienai įmonei vienoje valstybėje narėje;
- h. kai pagalba teikiama mokesčių lengvatų, paskolų arba garantijų forma, 85 punkto g papunktyje nustatytas pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 5 procentiniais punktais. Mažųjų įmonių investicijoms pagalbos intensyvumas gali būti padidintas dar 20 procentinių punktų, o vidutinių įmonių investicijoms pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų;
- i. pagalbos gavėjas turi įsipareigoti išlaikyti investicijas atitinkamoje vietovėje bent penkerius metus, o MVĮ atveju – trejus metus po investicijos įgyvendinimo. Toks įsipareigojimas neturėtų užkirsti kelio pakeisti per šį laikotarpį pasenusios arba sugedusios įrangos ar įrenginių, jeigu atitinkamoje vietovėje ekonominė veikla išlaikoma minimalų laikotarpį. Tačiau papildoma pagalba tiems įrenginiams ar įrangai pakeisti negali būti skiriama;
- j. prieš skirdama pagalbą ir remdamasi šio komunikato II priede nurodyta pagalbos gavėjo pateikta informacija ir 85 punkto k papunktyje nurodytais įsipareigojimais, pagalbą teikianti institucija turi patikrinti rentabilių investicijų, nevykdomų EEE teritorijoje, konkrečią riziką ir tai, ar nėra perkėlimo EEE viduje rizikos, kaip apibrėžta 85 punkto k papunktyje;
- k. pagalba negali būti teikiama gamybos veiklos perkėlimui ⁽¹⁴⁷⁾ iš vienos valstybės narės į kitą palengvinti. Šiuo tikslu pagalbos gavėjas turi:
- i. patvirtinti, kad per dvejus metus iki pagalbos paraiškos pateikimo jis neperkėlė veiklos į įmonę, kurioje turi būti vykdoma remiama investicija, ir
- ii. įsipareigoti tokios veiklos neperkelti iki dvejų metų nuo investicijos įgyvendinimo;

⁽¹⁴⁷⁾ Perkėlimas – tapačios ar panašios veiklos arba jos dalies perkėlimas iš vienoje EEE susitarimo susitariančiojoje šalyje esančios įmonės (pradinė įmonė) į kitoje EEE susitarimo susitariančiojoje šalyje esančią įmonę, kuriai teikiama remiama investicija (remiamoji įmonė). Perkėlimas yra tuo atveju, jei produktas pradinėje ir remiamojame įmonėse yra bent iš dalies naudojamas tiems patiems tikslams ir tenkina tos pačios rūšies pirkėjų paklausą ar poreikius, taip pat jei vienoje iš EEE esančio pagalbos gavėjo pradinė įmonių prarandamos su ta pačia ar panašia veikla susijusios darbo vietos.

- l. pagalba negali būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms ⁽¹⁴⁸⁾;
- m. pagalba gali būti sumuojama su valstybės pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurios iš dalies arba visiškai sutampa, tik jeigu taip susumavus neviršijamas didžiausias pagalbos intensyvumas ar pagalbos suma, taikomi pagal bet kurias atitinkamas taisykles. Bendra pagalbos suma jokių būdu negali viršyti 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų;
- n. valstybės narės, pranešdamos apie schemas pagal šį punktą, gali apsvarstyti galimybę nediskriminuojant įtraukti su aplinkos apsauga susijusius reikalavimus, pvz., išvardytus šio komunikato 37 punkte, arba su socialine apsauga ar darbo sąlygomis susijusius reikalavimus;
- o. valstybės narės, remdamosi šio komunikato II priede pagalbos gavėjo pateikta informacija, per 60 dienų nuo pagalbos suteikimo dienos turi informuoti Komisiją apie pagalbos suteikimo datą, pagalbos sumą, tinkamas finansuoti išlaidas, pagalbos gavėjo tapatybę, remiamų investicijų rūšį ir vietą.

(86) Išimties tvarka, nukrypdoma nuo 85 punkto b papunkčio ir remdamasi atskirais pranešimais, pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą Komisija gali patvirtinti individualią pagalbą, skirtą prekėms, susijusioms su perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, kaip apibrėžta šio komunikato 85 punkto a papunktyje, gaminti, kurios suma neviršija subsidijos ⁽¹⁴⁹⁾, kurią pagalbos gavėjas galėtų gauti trečiosios valstybės jurisdikcijoje, esančioje už EEE ribų, jei tenkinamos šios sąlygos:

- a. pagalba skatina pagalbos gavėją nustatyti investicinio projekto vietą arba inicijuoti susijusius investicinius projektus ⁽¹⁵⁰⁾, būtinus 85 punkto a papunktyje nurodytoms susijusioms prekėms gaminti:
 - i. remiamoje vietovėje, apibrėžtose taikytiname regioninės pagalbos žemėlapyje, arba
 - ii. bent trijose EEE valstybėse narėse, kai didelė kapitalo investicijų dalis vykdoma bent dviejose remiamose vietovėse. Reikšminga tokios didelės investicijos dalis turėtų būti vykdoma a punkto vietovėje, apibrėžtoje taikytiname regioninės pagalbos žemėlapyje (-iuose);
- b. pagalba suteikiama iki 2025 m. gruodžio 31 d.;
- c. pagalbos gavėjas turi įsipareigoti šio komunikato 85 punkto a papunktyje apibrėžtų prekių gamybai naudoti naujausias rinkoje prieinamas taršumo požiūriu pažangiausias gamybos technologijas;

⁽¹⁴⁸⁾ Kaip apibrėžta Komisijos komunikate „Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti“ (OL C 249, 2014 7 31, p. 1).

⁽¹⁴⁹⁾ Pagalba, apie kurią pranešta, ir subsidija, kurią pagalbos gavėjas galėtų gauti trečiosios valstybės jurisdikcijoje, esančioje už EEE ribų, bus lyginamos diskontuota verte.

⁽¹⁵⁰⁾ Kuriamame projekte reikia suteikti realią galimybę dalyvauti visų valstybių narių įmonėms, vykdančioms veiklą atitinkamoje vertės grandinėje. Pranešančiosios valstybės narės privalo įrodyti, kad tokios įmonės buvo informuotos apie galimą projekto kūrimą ir tokio projekto teikiamas potencialias komercines galimybes, pavyzdžiui, pasinaudojus ryšiais, aljansais, susitikimais ar ryšių užmezgimo renginiais, kuriuose taip pat dalyvauja MVĮ ir startuoliai, kartu skiriant deramą dėmesį komercinėms paslaptims.

- d. pagalbos gavėjas dėl pagalbos turi kreiptis iki darbų pradžios ⁽¹⁵¹⁾ ir pateikti valstybei narei šio komunikato II priede nurodytą reikiamą informaciją ir susijusius patvirtinamuosius dokumentus ⁽¹⁵²⁾. Pagalbos gavėjas turi pateikti svarių įrodymų apie subsidijas, kurias jis patikimai gautų EEE nepriklausančioje jurisdikcijoje už panašų projektą, ir turi įrodyti, kad be pagalbos planuojama investicija nebūtų vykdoma EEE ⁽¹⁵³⁾ · ⁽¹⁵⁴⁾. Be to, pagalbos gavėjas turi pateikti įrodymų, kad pagalba neturės neigiamo poveikio sanglaudai ⁽¹⁵⁵⁾;
- e. pagalba negali viršyti minimalios sumos, kurios reikia siekiant paskatinti pagalbos gavėją investuoti atitinkamoje vietovėje EEE (finansavimo trūkumas) ⁽¹⁵⁶⁾;
- f. pagalba negali būti teikiama gamybos veiklos perkėlimui ⁽¹⁵⁷⁾ iš vienos valstybės narės į kitą palengvinti. Vertindama priemones, apie kurias būtina pranešti, Komisija prašys pateikti visą informaciją, būtiną siekiant įvertinti, ar dėl valstybės pagalbos smarkiai nesumažėtų darbo vietų kitose esamose EEE vietose. Tokiu atveju, taip pat jei investicija suteikiama galimybė pagalbos gavėjui perkelti veiklą į tikslinę vietovę, kai tarp perkėlimo ir pagalbos yra priežastinis ryšys, tai laikoma neigiamu poveikiu, kurio tikriausiai neatsvers teigiamas poveikis;
- g. pagalbos gavėjas turi išpareigoti išlaikyti investiciją atitinkamoje vietovėje bent penkerius metus, o MVĮ atveju – trejus metus po investicijos įgyvendinimo. Toks išpareigojimas neturėtų užkirsti kelio pakeisti per šį laikotarpį pasenusios arba sugedusios įrangos ar įrenginių, jeigu atitinkamoje vietovėje ekonominė veikla išlaikoma minimalų laikotarpį. Tačiau papildomos pagalbos tiems įrenginiams ar įrangai pakeisti negali būti skiriama;
- h. pagalba pagal šį skirsnį negali būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms ⁽¹⁵⁸⁾.

⁽¹⁵¹⁾ Kaip apibrėžta 145 išnašoje.

⁽¹⁵²⁾ Tokios pagalbos paraiškos gali būti grindžiamos bet kuriuo teisiniu pagrindu, jeigu pagal šio komunikato 2.8 skirsnį teiktinos pagalbos suma neviršija sumos, kurios buvo prašyta iš pradžių.

⁽¹⁵³⁾ Atitinkami patvirtinamieji dokumentai, kuriais grindžiamas šio komunikato II priede aprašytas priešingos padėties scenarijus, turi būti patikimi, t. y. tikri ir susiję su sprendimų priėmimą lemiančiais veiksniais, egzistuojančiais pagalbos gavėjui priimančiam sprendimą dėl investicijos. Valstybių narių prašoma remtis autentiškais ir oficialiais įmonės valdybos dokumentais, rizikos vertinimo (įskaitant su vieta susijusios rizikos vertinimą) dokumentais, finansinėmis ataskaitomis, vidaus verslo planais, ekspertų nuomonėmis ir kitais su vertinamu investiciniu projektu susijusių tyrimų duomenimis. Tie dokumentai turi būti to paties laikotarpio kaip ir sprendimo dėl investicijos ar jos vietos priėmimo procesas. Įrodyti skatinamąjį poveikį valstybėms narėms gali padėti dokumentai, kuriuose pateikiama informacija apie paklausos prognozes, išlaidų prognozes, finansines prognozes, investicijų komitetui pateikti dokumentai, kuriuose išsamiai nagrinėjami investavimo scenarijai, arba finansų institucijoms pateikti dokumentai.

⁽¹⁵⁴⁾ Iš esmės pagalbos sumos, viršijančios kapitalo investicines sąnaudas, vargu ar būtų pagrįstos, turint omenyje, kad tokiais atvejais EEE vykdomų investicijų sumos greičiausiai irgi bus mažesnės.

⁽¹⁵⁵⁾ Kai svarstomos kelios EEE vietovės investicijai vykdyti, valstybės pagalba pagal šį punktą negali būti teikiama siekiant pritraukti investicijas į regioną, kurio regioninės pagalbos intensyvumas, nurodytas taikytiname regioninės pagalbos žemėlapyje, yra mažesnis nei kitose svarstomose EEE vietovėse, nes tai darytų neigiamą poveikį konkurencijai ir sanglaudai, kurio greičiausiai neatsvertų joks teigiamas poveikis. Tai nebūtų taikoma, jei pagalbos gavėjas galėtų įrodyti, kad priešingu atveju investicija tokiose kitose EEE vietovėse nebūtų vykdoma, o būtų nukreipta į trečiąją valstybę. Tais atvejais, kai kitų EEE vietovių regioninės pagalbos intensyvumas yra toks pats, valstybės pagalba pagal šį punktą gali būti teikiama, jei pagalbos gavėjas įrodo, kad vieta buvo pasirinkta remiantis objektyviais kriterijais, nepriklausomai nuo valstybės pagalbos.

⁽¹⁵⁶⁾ Šis finansavimo trūkumas yra lygus skirtumui tarp tikėtinų remiamos investicijos pinigų srautų (įskaitant investicijas ir veiklą) grynosios dabartinės vertės ir priešingos padėties scenarijaus atveju padarytos investicijos ne EEE jurisdikcijoje, kurią pagalbos gavėjas greičiausiai padarytų, jei nebūtų galimybės gauti pagalbą EEE (visų pirma įskaitant pagalbą, kurią pagalbos gavėjas priešingos padėties scenarijaus atveju greičiausiai gautų EEE nepriklausančioje jurisdikcijoje), tikėtinų pinigų srautų grynosios dabartinės vertės. Abu scenarijai turi būti pakankamai pagrįsti, t. y. patikimam verslo planui taikomos realistiškos prielaidos. Iš esmės mažai tikėtina, kad pagalbos sumas, viršijančias kapitalo investicijų sąnaudas, kurių prireiktų norint projektus įgyvendinti atitinkamose vietovėse, Komisija pripažintų atitinkančiomis SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkto sąlygas, nes tokia pagalba vargu ar turėtų skatinamąjį poveikį.

⁽¹⁵⁷⁾ Kaip apibrėžta 147 išnašoje.

⁽¹⁵⁸⁾ Kaip apibrėžta Komisijos komunikate „Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti“ (OL C 249, 2014 7 31, p. 1).

3. STEBĖSENA IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

- (87) Atitinkamą informaciją apie kiekvieną pagal šį komunikatą suteiktą individualią pagalbą, viršijančią 100 000 EUR ⁽¹⁵⁹⁾, o pirminės žemės ūkio produktų gamybos ir žuvininkystės sektoriuose viršijančią 10 000 EUR ⁽¹⁶⁰⁾, valstybės narės privalo paskelbti išsamioje valstybės pagalbos interneto svetainėje arba Komisijos viešos paieškos svetainėje ⁽¹⁶¹⁾ per 12 mėnesių nuo pagalbos suteikimo, išskyrus atitinkamą informaciją apie pagal 2.8 skirsnį suteiktą pagalbą, kurią valstybės narės turės paskelbti per šešis mėn. nuo jos suteikimo datos.
- (88) Pagalbos priemonių pagal šio komunikato 2.4 skirsnį atveju, jeigu bendra pagalbos suma vienai įmonei vienoje valstybėje narėje viršija 50 mln. EUR, valstybės narės į savo schemas privalo įtraukti reikalavimą, kad pagalbos gavėjas per vienus metus nuo pagalbos suteikimo pagalbą teikiančiai institucijai pateiktų planą, kuriame būtų nurodyta, kaip pagalbos gavėjas sumažins savo energijos vartojimo anglies pėdsaką arba kaip įgyvendins bet kurį iš šio komunikato 37 punkte aprašytų su aplinkos apsauga arba energijos tiekimo saugumu susijusių reikalavimų. Šis reikalavimas taikomas nuo 2023 m. sausio 1 d.
- (89) Valstybės narės Komisijai turi teikti metines ataskaitas ⁽¹⁶²⁾.
- (90) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų saugomi išsamūs dokumentai, susiję su šiame komunikate numatytos pagalbos skyrimu. Tokie dokumentai, kuriuose turi būti visa informacija, būtina siekiant nustatyti, ar buvo laikomasi visų būtinų sąlygų, turi būti saugomi 10 metų nuo pagalbos suteikimo ir Komisijos prašymu turi būti jai pateikiami.
- (91) Komisija gali prašyti papildomos informacijos apie suteiktą pagalbą, visų pirma tam, kad patikrintų, ar buvo laikomasi Komisijos sprendimo, kuriuo patvirtinama pagalbos priemonė, sąlygų.
- (92) Kad galėtų stebėti šio komunikato įgyvendinimą, Komisija valstybių narių gali prašyti pateikti apibendrintą informaciją apie valstybės pagalbos priemonių naudojimą siekiant atitaisyti didelį ekonomikos sutrikdymą dėl dabartinės krizės.

4. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- (93) Šį komunikatą Komisija taiko nuo 2023 m. kovo 9 d. Komisija šio komunikato nuostatas taiko visoms priemonėms, apie kurias pranešta nuo 2023 m. kovo 9 d., taip pat priemonėms, apie kurias pranešta iki tos dienos.
- (94) Šiuo komunikatu pakeičiama 2022 m. spalio 28 d. priimta laikinoji valstybės pagalbos sistema krizės sąlygomis ⁽¹⁶³⁾ (toliau – ankstesnė laikinoji sistema krizės sąlygomis). Ankstesnė laikinoji sistema krizės sąlygomis nuo 2023 m. kovo 9 d. atšaukiama. Ankstesnė laikinoji sistema krizės sąlygomis jau pakeitė 2022 m. kovo 23 d. priimtą laikinąją sistemą krizės sąlygomis ⁽¹⁶⁴⁾ su pakeitimais, padarytais 2022 m. liepos 20 d. ⁽¹⁶⁵⁾.

⁽¹⁵⁹⁾ Tai yra informacija, kurios reikalaujama pagal 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 651/2014 III priedą ir Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 III priedą. Grąžintinių avansų, garantijų, paskolų, subordinuotųjų paskolų ir kitų formų paramos atveju nominalioji pagrindinės priemonės vertė nurodoma kiekvienam pagalbos gavėjui. Mokesčių ir mokėjimo lengvatų atveju individualios pagalbos dydis gali būti nurodytas intervalais.

⁽¹⁶⁰⁾ Tai yra informacija, kurios reikalaujama pagal Komisijos reglamento (ES) Nr. 702/2014 III priedą ir 2014 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1388/2014 III priedą. Grąžintinių avansų, garantijų, paskolų, subordinuotųjų paskolų ir kitų formų paramos atveju nominalioji pagrindinės priemonės vertė nurodoma kiekvienam pagalbos gavėjui. Mokesčių ir mokėjimo lengvatų atveju individualios pagalbos dydis gali būti nurodytas intervalais.

⁽¹⁶¹⁾ Valstybės pagalbos skaidrumo viešos paieškos svetainėje, kurią galima rasti adresu <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lt>, galima susipažinti su suteiktos individualios valstybės pagalbos duomenimis, kuriuos valstybės narės pateikė laikydamosi Europos valstybės pagalbos skaidrumo reikalavimų.

⁽¹⁶²⁾ OL L 140, 2004 4 30, p. 1.

⁽¹⁶³⁾ OL C 426, 2022 11 9, p. 1.

⁽¹⁶⁴⁾ OL C 131I, 2022 3 24, p. 1.

⁽¹⁶⁵⁾ OL C 280, 2022 7 21, p. 1.

- (95) Apskritai pagal ankstesnių laikinųjų sistemų krizės sąlygomis 2.1–2.3 skirsnius suteikta pagalba ir pagalba, suteikta pagal tuos pačius atitinkamus šio komunikato skirsnius, jokių momentu negali viršyti pagalbos viršutinių ribų, nustatytų atitinkamuose šio komunikato skirsniuose. Kalbant apie 2.4 skirsnį, pagal ankstesnes laikinąsias sistemas krizės sąlygomis suteikta pagalba ir pagalba, suteikta pagal šį komunikatą, tuo pačiu tinkamu finansuoti laikotarpiu negali viršyti šiame komunikate nustatytų pagalbos viršutinių ribų. Pagal ankstesnių laikinųjų sistemų krizės sąlygomis 2.5 ir 2.6 skirsnius suteikta pagalba negali būti sumuojama su pagalba, teikiama pagal tuos pačius atitinkamus šio komunikato skirsnius, jeigu ja kompensuojamos tos pačios tinkamos finansuoti išlaidos.
- (96) Pagal Komisijos pranešimą dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo ⁽¹⁶⁶⁾ Komisija šį komunikatą taiko pagalbai, apie kurią nepranešta, jeigu pagalba suteikta nuo 2023 m. kovo 9 d.
- (97) Visais kitais atvejais Komisija taikys pagalbos suteikimo metu galiojančioje sistemoje nustatytas taisykles.
- (98) Iki 2023 m. gruodžio 31 d. Komisija peržiūrės visus skirsnius pagal šį komunikatą remdamasi svarbiais konkurencijos arba ekonomiais argumentais ir atsižvelgdama į tarptautinius pokyčius. Jeigu būtų naudinga, Komisija taip pat gali išsamiau paaiškinti savo požiūrį konkrečiais klausimais.
- (99) Glaudžiai bendradarbiaudama su susijusiomis valstybėmis narėmis Komisija užtikrina, kad priemonių vertinimas po aiškaus ir išsamaus pranešimo apie šiame komunikate numatomas priemones būtų atliekamas greitai. Valstybės narės turėtų kuo skubiau ir kuo išsamiau informuoti Komisiją apie savo ketinimus ir pranešti apie planus priimti tokias priemones. Šiame procese Komisija valstybėms narėms teiks gaires ir pagalbą.

⁽¹⁶⁶⁾ OL C 119, 2002 5 22, p. 22.

I PRIEDAS

Itin paveikti sektoriai ir pasektoriai ⁽¹⁾

	NACE kodas	Aprašymas
1	0510	Juodųjų akmens anglių (antracito) kasyba
2	0610	Žalios naftos gavyba
3	0710	Geležies rūdų kasyba
4	0729	Kitų spalvotųjų metalų rūdų kasyba
5	0891	Mineralinių iškasenų chemijos pramonei ir trąšoms gaminti kasyba
6	0893	Druskos gavyba
7	0899	Kita, niekur kitur nepriskirta, kasyba ir karjerų eksploatavimas
8	1041	Aliejaus ir riebalų gamyba
9	1062	Krakmolo ir krakmolo produktų gamyba
10	1081	Cukraus gamyba
11	1106	Salyklo gamyba
12	1310	Tekstilės pluoštų paruošimas ir verpimas
13	1330	Tekstilės apdaila
14	1395	Neaustinių medžiagų ir neaustinių medžiagų gaminių ir dirbinių, išskyrus drabužius, gamyba
15	1411	Odinių drabužių siuvimas
16	1621	Faneravimo dangos ir medienos plokščių gamyba
17	1711	Plaušienos gamyba
18	1712	Popieriaus ir kartono gamyba
19	1910	Kokso produktų gamyba
20	1920	Rafinuotų naftos produktų gamyba
21	2011	Pramoninių dujų gamyba
22	2012	Dažiklių ir pigmentų gamyba
23	2013	Kitų pagrindinių neorganinių chemikalų gamyba
24	2014	Kitų pagrindinių organinių chemikalų gamyba
25	2015	Trąšų ir azoto junginių gamyba
26	2016	Pirminių plastikų gamyba
27	2017	Pirminio sintetinio kaučiuko gamyba
28	2060	Cheminių pluoštų gamyba
29	2110	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba

(¹) Sektoriai ir pasektoriai, nurodyti pagal jų taršos intensyvumą ir prekybos intensyvumą, atitinka sektorius ir pasektorius, nurodytus 2019 m. vasario 15 d. Komisijos deleguotajame sprendime (ES) 2019/708, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB papildoma nustatyti 2021–2030 m. sektorių ir pasektorių, kuriems būdinga anglies dioksido nutekėjimo rizika, sąrašą (OL L 120/20, 2019 5 8, p. 20).

	NACE kodas	Aprašymas
30	2311	Plokščiojo stiklo gamyba
31	2313	Tuščiaavidurio stiklo gamyba
32	2314	Stiklo pluoštų gamyba
33	2319	Kito stiklo, įskaitant skirto techninėms reikmėms, gamyba ir apdorojimas
34	2320	Ugniai atsparių gaminių gamyba
35	2331	Keraminių apdailos ir šaligatvio plytelių gamyba
36	2332	Degto molio plytų, plytelių ir statybinių dirbinių gamyba
37	2341	Keraminių buities ir puošybos gaminių bei dirbinių gamyba
38	2342	Keraminių santchnikos gaminių ir dirbinių gamyba
39	2351	Cemento gamyba
40	2352	Kalkių ir gipso gamyba
41	2399	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, nemetalo mineralinių produktų gamyba
42	2410	Tomo ketaus ir plieno bei ferolydinių gamyba
43	2420	Plieninių vamzdžių, vamzdelių, tuščiaavidurių profilių ir susijusių jungiamųjų detalių gamyba
44	2431	Šaltasis strypų tempimas
45	2442	Aliuminio gamyba
46	2443	Švino, cinko ir alavo gamyba
47	2444	Vario gamyba
48	2445	Kitų spalvotųjų metalų gamyba
49	2446	Branduolinio kuro perdirbimas
50	2451	Geležies liejinių gamyba

	PRODCOM kodas	Aprašymas
1	81221	Kaolinas ir kitas kaolininis molis
2	10311130	Užšaldytos bulvės, paruoštos arba konservuotos (įskaitant virtas arba apvirtas aliejuje ir tuomet užšaldytas bulves) (išskyrus paruoštas su actu arba acto rūgštimi)
3	10311300	Džiovinėtų bulvių miltai, rupiniai, dribsniai, granulės ir kruopos
4	10391725	Koncentruotos pomidorų tyrės ir pastos
5	105122	Nenugriebto pieno milteliai
6	105121	Nugriebto pieno milteliai
7	105153	Kazeinas

	PRODCOM kodas	Aprašymas
8	105154	Laktozė ir laktozės sirupas
9	10515530	Išrūgos ir modifikuotos išrūgos, miltelių, granulių arba kitokio pavidalo sausieji produktai, koncentruotos arba nekoncentruotos, į kurias pridėta arba nepridėta saldiklių
10	10891334	Kepimo mielės
11	20302150	Stiklėjantys emaliai ir glazūros, angobai (šlikeriai), skysti blizgikliai ir panašūs preparatai keramikai, emaliui ir stiklui
12	20302170	Skysti blizgikliai ir panašūs preparatai, fritas ir kitas stiklas, miltelių, granulių arba dribsnių pavidalo
13	25501134	Geležinės laisvojo kalimo dalys, skirtos perdavimo (transmisijos), alkūniniams, kumšteliniams velenams ir skriejikams

II PRIEDAS

Informacija, kuri turi būti pateikta pagal šio komunikato 2.8 skirsnį teikiamos pagalbos paraiškos formoje**1. Informacija apie pagalbos gavėją:**

- pavadinimas, registruotasis pagrindinės buveinės adresas, pagrindinės veiklos sektorius (NACE kodas);
- deklaracija, kad įmonė nėra sunkumų patirianti įmonė, kaip apibrėžta Sanavimo ir restruktūrizavimo gairėse;
- pagal schemą ir pagal 85 punktą teikiamos pagalbos atveju – deklaracija apie neperkėlimą ir neperkėlimo išipareigojimai, nurodyti 85 punkto k papunktyje.

2. Informacija apie remtiną investiciją:

- trumpas investicijos aprašymas;
- trumpas tikėtino teigiamo poveikio atitinkamai vietai (pavyzdžiui, sukurtų ar išsaugotų darbo vietų skaičius, mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų veikla, mokymo galimybės, klasterių kūrimasis ir galimas projekto indėlis į žaliąją ir skaitmeninę regiono ekonomikos pertvarką) aprašymas;
- taikytinas teisinis pagrindas (nacionalinio, ES arba abiejų lygmenų);
- planuojama darbų pradžios ir investicijos įgyvendinimo diena;
- investavimo vieta (-os);
- pagalbos pagal 86 punktą atveju – informacija apie inicijuotas susijusias investicijas kitose valstybėse narėse pagal 86 straipsnio a papunktį: inicijuotų investicijų vieta ir suma. Pateikti informaciją apie remsimos investicijos ir inicijuotų investicijų sąsajas.

3. Informacija apie investicijos finansavimą:

- investicinės sąnaudos ir kitos susijusios sąnaudos;
- bendra tinkamų finansuoti išlaidų suma;
- pagalbos suma, reikalinga investicijai įgyvendinti atitinkamoje vietoje;
- pagalbos intensyvumas;
- pagalbos pagal 86 punktą atveju – finansavimo trūkumo analizė, įskaitant verslo planą ir faktinės bei priešingos padėties scenarijams apskaičiuotas grynąsias dabartines vertes, taip pat įvertintos investicinės sąnaudos, veiklos sąnaudos, pajamos ir galutinė vertė abiem scenarijais („Excel“ formatu), kartu pateikiant pagrindžiamuosius dokumentus.

4. Informacija apie pagalbos poreikį ir tikėtiną jos poveikį:

- trumpas pagalbos poreikio ir jos poveikio sprendimui dėl investavimo arba sprendimui dėl investavimo vietos paaiškinimas. Turi būti pateiktas paaiškinimas dėl alternatyvių investicijų arba sprendimo dėl vietos tuo atveju, jei pagalba nebūtų suteikta;
- pagalbos pagal 86 punktą atveju pagalbos gavėjas privalo pateikti:
 - svarių įrodymų apie subsidijas, kurias jis greičiausiai gautų EEE nepriklausančioje jurisdikcijoje už panašų projektą, numatytą priešingos padėties scenarijuje;
 - įrodymus, kad be pagalbos planuojama investicija nebūtų vykdoma EEE;
 - įrodymus, kad pagalba neturės neigiamo poveikio sanglaudai, kaip nurodyta 86 punkto d papunktyje.